

6 Οκτωβρίου 2022

Σάμου και Ικαρίας Ευσέβιος: Ανασυγκρότηση της ενορίας και επανευαγγελισμός των πιστών

[Ορθοδοξία](#) / [Ποιμαντική](#)

[Μητροπολίτης Σάμου και Ικαρίας Ευσέβιος](#)

ΕΙΣΗΓΗΣΗ

Μητροπολίτου Σάμου καί Ίκαρίας κ. Εύσεβίου

Ένώπιον τῆς Ἱ. Σ. τῆς Ἱεραρχίας Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος,

Τετάρτη 5 Ὀκτωβρίου 2022.

ΘΕΜΑ: «Ἀνασυγκρότηση τῆς ἐνορίας καί ἐπανευαγγελισμός τῶν πιστῶν»

Μακαριώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος, Πρόεδρε τῆς Σεπτῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος,

Σεβασμιώτατοι ἅγιοι Πατέρες καί Ἀδελφοί,

Μετά πολλῶν εὐχαριστιῶν διά τήν ἀνάθεσιν τῆς παρούσης εἰσηγήσεως παρῆλθον εἰς τό βῆμα σήμερον, διά νά ὁμιλήσω εἰς τήν ἀγάπην Σας, «οὐ καθ' ὑπεροχὴν

λόγου ἢ σοφίας» (Α΄ Κορ. β 1). Τολμῶ νά ἀρθρώσω κραυγήν τινά ἀγωνίας καί προβληματισμοῦ διά τήν πορείαν τοῦ ζῶντος σώματος τοῦ Χριστοῦ εἰς τήν σύγχρονον πραγματικότητα. Μία πορεία ἡ ὁποία ὁμοιάζει κατά πολύν εἰς τόν ἀνήφορον τοῦ Γολγοθᾶ, ὅπου ἐν μέσῳ μαστιγώσεων καί ἐμπτυσμῶν ἔσωθεν καί ἔξωθεν ἀναβαίνουσα ἡ μαρτυρική Ἐκκλησία ἐλπίζει καί προσδοκᾷ τήν ἀλήθειαν τῆς Ἀναστάσεως. Προσδοκῶ, ὡς ἄσμα ζεούσης καρδίας ν' ἀφήσω μίαν παρακαταθήκην σκέψεως καί συμπροβληματισμοῦ πρός μελέτην καί γόνιμον διεργασίαν εἰς δόξαν τῆς Παναγίου Τριάδος καί εὐκλειαν τῆς κοινῆς πάντων τῶν πιστῶν Μητρὸς Ἐκκλησίας.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Εἶναι γνωστό ὅτι διερχόμεστε, ἴσως, τή δυσκολώτερη ἱστορικῶς συγκυρία τῶν τελευταίων χρόνων.

Μαζί μέ τήν πολυεπίπεδη κρίση, ἡ ὁποία προηγήθηκε καί ἡ ὁποία ὀνομάσθηκε οικονομική, ἀλλά ἐμφάνισε σαφεῖς προεκτάσεις σέ ὅλους τούς τομεῖς καί τά ἐπίπεδα τῆς σύγχρονης ζωῆς, ἐπηρεάζοντας τόν πολιτισμό, τά ἐθνικά θέματα, τήν ἠθική τῆς κοινωνίας καί ἄλλα, ἐμφανίσθηκε καί ἡ ὑγειονομική κρίση. Μία πραγματικότητα δυσμενῆς, ἡ ὁποία συνέχει τήν ζωή μας τά δύο τελευταῖα χρόνια καί μᾶς ἀνάγκασε νά στριμωθοῦμε πνευματικά καί νά τηρήσουμε σκληρές, ἀλλά πολύτιμες ἰσορροπίες, μεταξύ τοῦ πληρώματος τῆς Ἁγίας μας Ἐκκλησίας.

Πολλές φορές στή διάρκεια αὐτῆς τῆς περιόδου θυμήθηκα τό παράπονο τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου: «Ὁ πλοῦς ἐν νυκτί, πυρσός οὐδαμοῦ. Χριστός καθεύδει»

καί ταυτίστηκα μέ τήν άγωνία του. Χωρίς άμφιβολία ή ύγειονομική αύτή κρίση τοῦ κορωνοϊοῦ άνέδειξε τά κενά καί τίς έλλείψεις μας καί πήρε από τά μάτια μας τά φίλτρα, πού ώραιοποιούσαν καταστάσεις καί παραποιούσαν τήν ζοφερή πραγματικότητα τής θρησκευοποίησης τής έν Χριστῷ ζωής, τήν έκκοσμίκευση, ώς συνελόντι είπειν, τής ζωής τής Έκκλησίας μας.

Έμφανίζεται, λοιπόν, έπιτακτική ή ανάγκη τοῦ συμπροβληματισμοῦ μας πάνω σ'αύτή τή δυσχερή πραγματικότητα καί τής λήψεως, ένδεχομένως, άποφάσεων μέ σκοπό τόσο τήν πνευματική ανασυγκρότηση τής Ένορίας, όσο καί τόν έπανευαγγελισμό τοῦ πληρώματος τής Έκκλησίας μας, συμπεριλαμβανομένων, ώς μή ώφειλε, καί τινων έκ τοῦ ίεροῦ Κλήρου.

Άν σκεφθοῦμε, πώς ή Ένορία άνάγεται στίς Συνάξεις τής Έκκλησίας τῶν άποστολικῶν χρόνων, τότε πρέπει νά παραδεχθοῦμε πώς ή διαπίστωση τῶν Αγίων Άποστόλων «οὐκ άρεστόν έστιν ήμᾶς καταλείψαντας τόν λόγον τοῦ Θεοῦ διακονεῖν τραπέζαις» (Πράξ. στ. 2) άποτελεῖ τήν άσφαλιστική δικλειδα, γιά τήν πνευματική αναβάθμιση τής ζωής τής σύγχρονης Ένορίας, ένῶ ταυτόχρονα ύποδεικνύει καί τήν κατεύθυνση πρὸς τήν όποία όφείλουμε νά κινηθοῦμε, πού δέν είναι άλλη από τόν άγιασμό τῶν πιστῶν καί τήν επίτευξη τής σωτηρίας τους διά τής μυστηριακῆς ζωής τής Έκκλησίας.

Εἶναι αλήθεια, πώς ή κοινωνία μας έχει αλλάξει τίς τελευταῖες δεκαετίες καί σέ τίποτε δέν θυμίζει τήν παραδοσιακή Έλληνορθόδοξη κοινωνία άλλων έποχῶν. Τοῦτο καθιστᾶ τό έργο τής Ένορίας δύσκολο. Όμως πρέπει νά δραστηριοποιηθοῦμε μέ βάση τήν όρθόδοξη ποιμαντική, άνάμεσα σέ άνθρώπους, οἱ όποιοι ακολουθοῦν τά πρότυπα τής ζωής τῶν Δυτικοευρωπαϊκῶν Χωρῶν, πού βασίζονται κυρίως σέ προτεσταντικά πρότυπα καί πού απέχουν από τήν Όρθόδοξη Χριστιανική ζωή. Οἱ διαστάσεις τοῦ χριστιανισμοῦ στίς δυτικές κοινωνίες άφοροῦν κυρίως σέ φιλανθρωπικές κινήσεις καί έλάχιστα ένδιαφέρονται γιά τήν σωτηρία τῶν ανθρώπων. Γι' αυτό καί πολλά πράγματα μετακενώθηκαν εύκολα στήν πατρίδα μας καί έλαβαν νομική κατοχύρωση, ώστε νά βάλλονται τά θεμέλια τής Όρθόδοξης οίκογένειας. Καί δέν έννοῶ μόνον τούς διαφόρους τύπους γάμων ή συμφώνων συμβίωσης, αλλά καί τίς έμμονές πού αναπτύσσονται έναντίον τής Όρθόδοξης Έκκλησίας, επί ουσιαστικῶν θεμάτων ζωής καί σωτηρίας.

Υπενθυμίζω τήν έγκύκλιο διαμαρτυρίας τής Ιεραῆς Συνόδου, έναντι όλων εκείνων, οἱ όποιοι παρά τήν πανθομολογούμενη ύποδειγματική τήρηση τῶν μέτρων ύγειονομικής προστασίας από μέρος τής Έκκλησίας, έν τούτοις έπιχειροῦσαν νά καταφέρουν νά άπαγορευθεῖ ή θεία Κοινωνία, κατά τήν περίοδο τής πανδημίας, έπειδή αυτό έγινε σέ Χῶρες τής Δυτικῆς Εὐρώπης καί τής Αμερικῆς.

Ἵπενθυμίζω ἐπίσης καί τίς πρόσφατες διαμαρτυρίες γιά τήν ἐγκύκλιο τῆς Ἱερᾶς Συνόδου σχετικῶς μέ τήν προστασία τῆς ζωῆς καί τήν ἀποφυγή τῶν ἀμβλώσεων, ἡ ὁποία ἄν καί ἦταν πολύ εὐγενικά καί διακριτικά γραμμένη, παρ' ὄλα ταῦτα ξεσήκωσε θύελλα διαμαρτυρίας, ἐξαιτίας τοῦ μεγάλου ἐγωῖσμοῦ τῶν ἀνθρώπων, πού κρύβεται ἐπιμελῶς κάτω ἀπό τήν μορφή τοῦ δικαιώματος καί νά σκεφθοῦμε ὅτι, στήν προκειμένη περίπτωση, τό δικαίωμα ἀφορᾷ στή στέρηση τῆς ζωῆς κάποιου ἄλλου!

Αὐτή ἡ σκληρότητα τῆς σύγχρονης νεοελληνικῆς κοινωνίας, πού συνήθως ἐχθρεύεται ἀπροκάλυπτα ὁ,τιδήποτε, ἐκκλησιαστικό, χριστιανικό, ὀρθόδοξο καί ἑλληνικό πολλές φορές, ἀπαιτεῖ ἰδιαίτερη ποιμαντική χειραγώγηση.

Εἶναι ἀλήθεια, ὅτι πολλές ἀπό τίς δραστηριότητες τῶν Ἐνοριῶν τῶν καθ' ἡμᾶς Ἱερῶν Μητροπόλεων ἀφορμῶνται ἀπό ἀγαθή διάθεση. Ἀποτελοῦν τήν ἀπάντησή μας στίς διάφορες ἀνάγκες τῶν Χριστιανῶν μας καί ἔχουν σκοπό νά τούς οἰκειώσουν με τή ζωή τῆς Ἐκκλησίας, προσελκύοντας τό ἐνδιαφέρον τους, ἄν καί θεωρῶ ὅτι δέν συμβαίνει πάντοτε αὐτό μέ ἐπιτυχία.

Στήν σύγχρονη πραγματικότητα τῆς Ὀρθόδοξης Ἐκκλησίας μας, τήν Ἑλληνική, ἀλλά καί τήν διεθνή, περισσότερο ὁ Λαός, ἀλλά καί ὁ Κλήρος σέ κάποιες περιπτώσεις, φαίνεται ὅτι προσδίδουμε μεγαλύτερη βαρύτητα στό φιλανθρωπικό ἔργο καί στίς ἀπαιτήσεις τοῦ κόσμου, παρά στήν πνευματική μας ἀποστολή.

Ἵπάρχει πάντοτε πρό τῶν ὀφθαλμῶν μας ὁ αἰώνιος πειρασμός τοῦ ἀνθρώπου νά ἀκολουθήσει ἐκεῖνον πού τόν τρέφει καί καλύπτει τίς ἀνάγκες του, ἀλλά μέχρι ἐκεῖ. Ὁ Κύριος ὅμως στό 6ο κεφάλαιο τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ Ἰωάννου ἐφιστᾷ τήν προσοχή μας, ὥστε νά μήν μονοπωλεῖται «ἡ βρῶσις ἡ ἀπολυμένη», εἰς βάρος «τοῦ ἄρτου τῆς ζωῆς». Ὅμως πέρα ἀπό τίς διάφορες δραστηριότητες τῶν Ἐνοριῶν μας, πολιτιστικές, καί ἄλλες, πολλές φορές ἐρχόμαστε πρό ἀδιεξόδου καί πρέπει νά δώσουμε λύση σέ προβλήματα ἐμπεριστάτων μελῶν τοῦ πληρώματός μας, παρέχοντας ἄλλοτε οἰκονομική ἐνίσχυση καί ἄλλοτε ὑλικά ἀγαθά, τά ὁποῖα ὅμως ἀφοροῦν στό ὑλικό μέρος τῆς ζωῆς τους, μέ τήν εὐχή νά ἔλθουν νά γνωρίσουν τόν Χριστό καί τήν ζωή τῆς Ἐκκλησίας Του, γιά τήν σωτηρία τους. Τίς περισσότερες φορές αὐτό παραμένει τό μεγάλο ζητούμενο.

Ἵχω τήν αἴσθησι ὅμως ὅτι εἴμαστε κατὰ τό μᾶλλον ἡ ἥττον ἐπηρεασμένοι ἀπό ξένα εὐρωπαϊκά ἐκκλησιαστικά πρότυπα, τά ὁποῖα, ὅπως προανεφέρθη, ἔχουν ἀναφορά σέ μιά προτεσταντικοῦ τύπου νοοτροπία, γιά τό τί εἶναι ἡ Ἐκκλησία, μέ ἀποτέλεσμα νά ἀφήνουμε τήν Ἐκκλησία μας νά ἐκπίπτει σέ φιλανθρωπικό Ἴδρυμα παροχῆς ὑλικῶν ἀπολαβῶν, ὥστε νά μᾶς ἐλέγχει ζωηρῶς ἡ ἀποστολική

διαπίστωση του «διακονεῖν τραπέζαις», ἔναντι του κηρύγματος του Εὐαγγελίου.

Αὐτή ἡ διαπίστωση γίνεται ἐντονώτερη, ἂν φέρουμε στό νοῦ μας τό ὅτι ὁ ἀπόστολος Παῦλος προκρίνει τό κήρυγμα του Εὐαγγελίου ἀκόμη καί ἀπό τή λατρευτική ζωή τῆς Ἐκκλησίας, ἐπιπλήττοντας τούς Κορινθίους καί λέγοντας: « Οὐ γάρ ἀπέστειλέ με Χριστός βαπτίζειν, ἀλλ' εὐαγγελίζεσθαι» (Α΄ Κορ. α΄17), καθ' ὅτι δέν νοεῖται Ἐνορία χωρίς κατήχηση!

Ἀπό τήν ἄλλη μεριά πάλι, ἡ σύγχρονη ποιμαντική μας διαίσθηση ἀντιλαμβάνεται ὅτι πολλά ἀπό τά ἐνεργά μέλη τῆς Ἐκκλησίας μας δέν βιώνουν τήν ζωή του Χριστοῦ μέ τόν τρόπο τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας μας, ἀλλά ἀπλῶς θρησκευοῦν μέ τρόπο δικό τους, πού θυμίζει μέν τήν ἐκκλησιαστική ζωή, ἀλλά δέν τήν εὐπροσωπεῖ καί παράλληλα θέτει τήν σωτηρία τους ἐν ἀμφιβόλῳ.

Ἄς συνυπολογίσουμε ὅτι τό μεγαλύτερο μέρος τῶν Χριστιανῶν μας δέν ἐκκλησιάζεται, ἐκτός τῶν μεγάλων ἑορτῶν καί τοῦτο πολλές φορές γιά καθαρά ἐθιμικούς λόγους. Τά στασίδια τῶν Ἱερῶν Ναῶν μας παραμένουν κενά μετά τήν ἐκδημία τῶν πιστῶν, τό ὁποῖο σημαίνει ὅτι τά παιδιά τους, τά ἐγγόνια τους, οἱ συγγενεῖς τους δέν ἀκολούθησαν στά πνευματικά τους ἴχνη.

Ἀπό τούς ἐκκλησιαζομένους πάλι τό μεγαλύτερο ποσοστό δέν μεταλαμβάνει τῶν ἀχράντων Μυστηρίων.

Καί ἐν τέλει ἐλάχιστοι τηροῦν τήν παραδεδομένη τάξη τῆς προετοιμασίας καί τῆς μετοχῆς στήν θεία Εὐχαριστία, στίς λίγες κατά τόπους Ἐνορίες, ὅπου ὑπάρχει μιά ἐγνωσμένη πνευματική ἐργασία καί γι' αὐτό μιά ποιοτική ἀναβάθμιση.

Πρέπει νά τονισθεῖ ἰδιαιτέρως πῶς ἡ Ἐνορία δέν εἶναι ἀπλῶς ἕνα τμήμα, ἀλλά αὐτή ἡ ἴδια ἡ Ἐκκλησία, θεωρούμενη ὄχι ὡς ἕνα κοσμικό μέγεθος, ἀλλά ὡς θεανθρώπινη πραγματικότητα, ἡ ὁποία κατά τόν ἅγιο Εἰρηναῖο Λουγδούνων (2ος αἰ.) φυτεύθηκε στόν κόσμον γιά νά σώζεται ὁ κόσμος μέσα σέ αὐτήν, ὄχι μέ τά μέσα του κόσμου, ἀλλά μέ τήν θεία Χάρη, τήν ὅποιαν κατέχει καί οἰκονομεῖ, καθῶς στήν Ἐκκλησία ὑπάρχει, ἐνεργεῖ καί σώζει τό Ἅγιον Πνεῦμα (Ἰω. ιδ΄ 17). Τοῦτο ἀμέσως προκρίνει τήν λατρευτική μυστηριακή ζωή τῆς Ἐκκλησίας, τῆς ὁποίας πρωταρχικό στοιχεῖο εἶναι τό κήρυγμα καί ὁ εὐαγγελισμός τῶν πιστῶν, ὁμοῦ μέ τήν μετάληψη τῶν ἀχράντων Μυστηρίων, ὥστε νά ἔλθει ὡς συνέπεια ἡ οἰαδήποτε ἱεραποστολική δραστηριότητα.

[page_end]

1. ΕΝΟΡΙΑ

1α. Ιστορική ανασκόπησης

Ἀρχέγονο τύπο τῆς ἐνορίας θὰ μπορούσαμε νὰ διακρίνουμε στὴν, κα-τόπιν εἰσηγήσεως τοῦ Ἰοθὸρ, κατάτμηση τοῦ ὅλου ἔργου ποὺ ἀσκοῦσε ὁ Μωυσῆς (βλ. Ἔξ. ιη´ 13-27).

Στοὺς χρόνους τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων ἡ Ἐνορία ἦταν ἕνας ὅρος ποὺ μπο-ροῦσε νὰ ἐκφράσει πλήρως τὸ σύνολο τῶν πιστῶν μιᾶς περιοχῆς.

Στὴν Καινὴ Διαθήκη δὲν ἀπαντᾷ ὁ ὅρος “ἐνορία”. Ὅμως θεολογι-κῶς καὶ πρακτικῶς τὸν συναντοῦμε. Ἡ ἐντολὴ τοῦ ἀποστόλου Παύ-λου στὸν Τίτο: «ἵνα καταστήσης κατὰ πόλιν πρεσβυτέρους» (Τίτ 1, 5) δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο, παρὰ ἐντολὴ γιὰ διοργάνωση ἐνοριῶν.

Κα-θὼς τὸ Εὐαγγέλιο διαδιδόταν πρὸς τὴν ὑπαιθρο, ιδρύονταν ιδιαίτερες χριστιανικὲς κοινότητες μὲ ιδιαίτερους πρεσβυτέρους καὶ διακόνους καὶ τοὺς ἀποκαλούμενους “χωρεπισκόπους” ἢ “ἐπισκό-πους τῶν ἀ-γρῶν”. Ἀργότερα εἰσηγήθε ὁ θεσμὸς τοῦ Μητροπολίτου. Προσαρμοζόμενη δὲ ἡ Ἐκκλησία στὶς πολιτικὲς περιφέρειες, εἰσήγα-γε τὸν θεσμὸ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου.

Ἡ ἀνάγκη, λοιπόν, ἀποκέντρωσης, ποὺ ἦλθε ταυτόχρονα μὲ τὴν αὔ-ξηση τῶν μελῶν τῆς Ἐκκλησίας, ὀδήγησε τὴν Ἐκκλησία στὴν ἴδρυ-ση τῶν ἐνοριῶν, προκειμένου οἱ ποιμένες νὰ γνωρίσουν καλύτερα τὸ ποίμνιό τους καὶ νὰ ἀντιμετωπίσουν ἀποτελεσματικώτερα τὶς πνευ-ματικὲς ἀνάγκες τοῦ ποιμνίου.

Ἡ πρώτη πατερικὴ μαρτυρία τοῦ ὅρου “ἐνορία” ἀπαντᾷ στὸν Γρη-γόριο Νύσσης: «...κατὰ τὴν ὀρεινὴν αὐτὸν ἐνορίαν διάγειν» (PG 46, 1001A). Τὴν ἴδια περίου ἐποχὴ (4ος αἰ.) συναντοῦμε τὸν ὅρο καὶ στὸν Ἐπιφάνιο Κωνσταντίας τῆς Κύπρου (PG 41, 677C).

Ἀρχικά, λοιπόν, επικράτησε ἡ λέξη “ἐνορία” νὰ σημαίνει τὴν ἐδαφικὴ περιοχὴ, ὡς θηλυκὸ τοῦ ἐπιθέτου “ἐν-όριος”, ποὺ σημαίνει: ἡ χώρα ἐντὸς τῶν ὁρίων. Ἐπὶ δεκαῆξι αἰῶνες διατήρησε αὐτὴν τὴ σημασία. Μόνον οἱ Θεόδωρος Βαλαμῶν καὶ Ἰωάννης Ζωναρᾶς συμπεριέλαβαν στὴν ἔννοια τῆς ἐνορίας τὸ σύνολο τῶν πιστῶν. Ἡ ἔννοια τῆς ἐκ-κλησιαστικῆς πέριξ τοῦ ναοῦ περιφέρειας τοῦ ἱερέα ἄρχισε, ἐπισήμως τοῦλάχιστον, νὰ διαφαίνεται ἀπὸ τὸν 17^ο αἰῶνα καὶ ἐντεῦθεν.

Στὰ χρόνια τῆς ὀθωμανικῆς σκλαβιάς οἱ ὑπόδουλοι Ἕλληνες, μὲ τὸν θεσμὸ τῆς ἐνορίας, κατόρθωσαν νὰ διατηρήσουν ἀλώβητη τὴν πίστη τους. Οἱ ἱεροὶ Ναοὶ δὲν ἀποτελοῦσαν μόνον τόπους λατρείας, ἀλλὰ καὶ χώρους συναθροίσεως τῶν ἐνοριτῶν, πρὸς συζήτησι καὶ ἐπίλυσι προβλημάτων. Στὸν τότε ἀλύτρωτο Ἑλληνισμό, σὲ ἀντίθεση μὲ τὸν ἀντίστοιχο τῆς ἐλεύθερης Ἑλλάδος, ἡ ἐνορία-κοινότητα ἦταν τὸ κύτταρο τῆς συλλογικῆς δράσεως. Σύμφωνα πάντοτε μὲ τὰ μέτρα τῆς ἐποχῆς, ἦταν τὸ ἰδανικώτερο σύστημα αὐτοδιοικήσεως. Ἡ θρησκευτικὴ ζωὴ τῶν Ἑλλήνων, μὲ ἐπίκεντρο τὴν ἐνορία, παρέμενε ἡ μόνη ὀργανωμένη ζωὴ, ποὺ κράτησε τὰ ζώπυρα τῆς πίστεως καὶ τοῦ ἔθνους.

Σήμερα, στὸν ὑπ' ἀριθ. 8/1979 Κανονισμὸ τῆς ΔΙΣ (ἄρ. 3, παρ. 1), τονίζεται ὅτι ἡ ἐνορία εἶναι «βασικὴ μονὰς ὀργανώσεως τοῦ ἐκ-κλησιαστικοῦ βίου»· τονίζεται,

δηλαδή, ο ρόλος της ένορίας ως βά-σεως της εκκλησιαστικής ζωής και θεμελιακού στοιχείου του εκκλη-σιαστικού οικοδομήματος.

Έτσι παρέμεινε η διαμόρφωση των ένοριών μέχρι την εποχή μας. Στην εποχή μας, πού οι πόλεις αύξηθηκαν πληθυσμιακώς, λόγω της καθέτου δομήσεως, οι ένορίες απέκτησαν τόσους πιστούς, πού ήτο πλέον άπαραίτητη η ύπαρξη περισσοτέρων του ένος ποιμένων, για νά δέχονται οι πιστοί την κατάλληλη πνευματική φροντίδα και καθοδήγηση. Έτσι τώρα πλέον έχουμε ένορίες διαφορετικών ειδών, πού θά έξετάσουμε παρακάτω.

1β. Θεολογική προσέγγιση.

Η έννοια της ένορίας προσιδιάζει περισσότερο από κάθε τί μέ την έννοια και τό νόημα της Έκκλησίας. Κάθε ένορία είναι μία μικρή εικόνα και έν σμικρῶ πλήρης άποτύπωση της Μιάς, Αγίας, Καθολικής και Άποστολικής Έκκλησίας. Τά χαρακτηριστικά της Έκκλησίας είναι τά αυτά μέ τά χαρακτηριστικά της ένορίας. Η μόνη διαφορά βρίσκεται στό μέγεθος της κάθε έννοιας. Ένώ η Έκκλησία είναι άνευ όριων, καθώς άπλώνεται στόν χῶρο και στόν χρόνο και έγγίζει την αϊωνιότητα, η ένορία είναι μία τοπική Έκκλησία, πού ζει και κινείται έντός συ- γκεκριμένων γεωγραφικών συνόρων. Τά όρια της ένορίας, όμως, είναι μόνον τοπικά. Πνευματικά η ένορία είναι ένα κύτταρο της όλης Έκκλησίας. Έτσι, όπως η Έκκλησία, όμοια και η ένορία προεκτείνεται στην άκτιστη πραγματικότητα της αϊωνιότητας, άφοῦ έχει ως κέντρο της ζωής της τή Θεία Λειτουργία και την Εύχαριστιακή Σύναξη. Η ένορία είναι τό ζωντανό σῶμα του Χριστού, του όποιου οι πιστοί είναι «άλλήλων μέλη» (Ρωμ. 12,5). Όπως η Έκκλησία έτσι και η ένορία είναι η φανέρωση της Βασιλείας των Ούρανών στόν κόσμο, είναι η ζωντανή άποκάλυψη της Αγίας Τριάδος και του Ένσάρκου Λόγου του Θεού στόν άνθρωπο. Η ένορία είναι ο «μεθ' ήμῶν Θεός» (Μτθ. α' 23) πού αγιάζει, σώζει και θεοποιεί τά μέλη του σώματός Του. Η ένορία είναι η συνεχής άποκάλυψη της αγάπης, η βίωση της αγάπης, η έμπειρία του θριάμβου της αγάπης, πού καθέτως και όριζοντίως έναγκαλίζεται τό σύμπαντα κόσμο και θεοποιεί τον άνθρωπο. Η ένορία είναι τό ζωντανό κύτταρο της Έκκλησίας και είναι ανάγκη νά έχει στόχους και μάλιστα συγκεκριμένους, σαφείς, θεοδίδακτους. Χωρίς στόχους είναι όπωσδήποτε καταδικασμένη σε άποτυχία και άπονέκρωση. Η Ένορία είναι «τά πάντα τοῖς πᾶσι», άφοῦ είναι αυτή η Έκκλησία. Η ένορία συνδέεται μέ την Καθολική Έκκλησία μέσω του προσώπου του Έπισκόπου. Η άπόσπαση της ένορίας από τό πρόσωπο του Έπισκόπου άποκόπτει την ένορία και από τό ζωντανό σῶμα της Έκκλησίας. Άρα ένορία άνευ αναφορᾶς στόν Έπίσκοπο δέν μπορεί νά έννοηθεῖ. Ο δέ κρίκος πού συνδέει τον Έπίσκοπο μέ την ένορία είναι ο Έφημέριος, ο όποιος είναι ο πατέρας, ο υπεύθυνος ήγέτης, ο όργανωτής, ο έμπνευστής, ο καθοδηγητής της Ένορίας. Η

ψυχή τῆς Ἐνορίας. Ὁ κύριος ὑπεύθυνος γιά τό ζωντάνεμά της καί τήν ἐπιτυχία τῶν στόχων της. Ὑπό τοῦ ἡμεριῶν γίνεται ἡ λειτουργική ἀναφορά στόν Ἐπίσκοπο κατά τή λατρευτική ζωή τῆς ἐνορίας. Ἔτσι ὁ σύνδεσμος τῆς ἀγάπης χαλκεύεται καί ἀγιάζεται διά τῆς ἀρετῆς καί δυναμοῦται διά τῆς Θείας Χάριτος. Δέν ὑπάρχει ἀνώτερο γιά μιά Ἐνορία ἀπό τό νά γίνει μέ τούς πιστούς της, μέ τήν πνευματική τους προκοπή, μέ τά ἔργα τους καί τήν λατρεία τους κέντρο δοξολογίας τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ.

1γ. Εἶδη ἐνοριῶν

Καθώς ἐρευνοῦμε τήν ἔννοια τῆς ἐνορίας, εἶναι ἀπαραίτητο νά ἀποδεχθοῦμε ὅτι στήν ἐποχή μας πλέον ὁμιλοῦμε διά περισσότερα τοῦ ἑνός εἶδη ἐνοριῶν. Τοῦτο εἶναι ἀπαραίτητο νά τό διευκρινίσουμε, διότι κάθε εἶδος ἐνορίας χρήζει διαφορετικῆς ποιμαντικῆς διαχειρίσεως. Ἡ ἰδιαιτερότητα τῆς κάθε ἐνορίας ἀποτελεῖ πλοῦτο γιά τήν Ἐκκλησία, ἀλλά καί ἀφορμή συμπροβληματισμοῦ, ἀφοῦ κάθε περίπτωση ἔχει διαφορετικές δυσκολίες καί διαφορετικά θέματα γιά ἐπίλυση.

Θά διαχωρίσουμε τίς ἐνορίες σέ ἀστικές καί ἐνορίες τῆς ὑπαίθρου. Οἱ ἀστικές ἐνορίες χωρίζονται μέ τή σειρά τους σέ κάποιες ἐπιμέρους κατηγορίες.

Πρῶτον, εἶναι οἱ πολυάριθμες ἐνορίες τῶν μεγάλων πόλεων πού ἀποτελοῦνται ἀπό δεκάδες χιλιάδες ἐνοριτῶν. Ἐνορίες στις ὁποῖες οἱ ἄνθρωποι εἶναι ἄγνωστοι μεταξύ τους. Ἐνορίες πού ὁμοιάζουν μέ ἕνα χάος, στό ὁποῖο ἐπικρατεῖ ἡ μοναξιά καί ἡ ἀφιλία. Οἱ ποιμένες στίς ἐνορίες αὐτές θά πρέπει νά δραστηριοποιηθοῦν γιά νά προσελκύσουν τούς πιστούς στήν Ἐκκλησία. Νά ἀναλάβουν ποιμαντική ἐξατομικέυσεως, ἐξερχόμενοι τῶν Ναῶν καί μεταβαίνοντες στίς οἰκίες καί συνομιλοῦντες μέ τούς Ἐνορίτες τους. Αὐτό σημαίνει ὅτι κάθε τάξη ἀνθρώπων ἀκόμη δέ καί ὡς ἄτομα εἶναι τελείως κάτι τό ξεχωριστό ἀπ' ὅλους τούς ἄλλους, πρὸς τοῦτο ἢ πρὸς Τίτον ἐπιστολή τοῦ Ἀπ. Παύλου (κεφ. β' 1-10) εἶναι ἄριστο πρότυπο. Παρῆλθε πρό πολλοῦ ἡ ἐποχή, κατά τήν ὁποία ὁ Ἐφημέριος ἀνέμενε τούς Ἐνορίτες στό Γραφεῖο τοῦ Ναοῦ. Τώρα πρέπει νά ἐξέλθει «πρὸς ἀναζήτησιν τοῦ πλανηθέντος προβάτου». Εἶναι ἀληθές ὅτι ὅπου διακονοῦν δραστήριοι Ἱερεῖς, ἐκεῖ καί οἱ καρποὶ τοῦ ἔργου τους εἶναι ἐμφανεῖς.

Δεύτερον, εἶναι οἱ ἐνορίες τοῦ ἐμπορικοῦ καί ἱστορικοῦ κέντρου πολλῶν μεγαλουπόλεων, οἱ ὁποῖες ἀποτελοῦνται κυρίως ἀπό καταστήματα καί γραφεῖα. Οἱ ποιμένες στίς ἐνορίες αὐτές δέν ἔχουν τήν δυνατότητα νά ἀναπτύξουν ἀληθινές διαπροσωπικές σχέσεις μέ τούς ἐνορίτες τους, διότι πολύ ἀπλά δέν ἔχουν τακτικούς ἐνορίτες.

Τρίτον εἶναι οἱ μικρότερες ἀστικές ἐνορίες τῶν μεγάλων πόλεων. Σ' αὐτές τίς

ένορίες λειτουργεί ή έννοια τής γειτονιάς. Οί άνθρωποι γνωρίζονται μεταξύ τους και τό έργο τών ποιμένων μπορεί νά πάρει τόν χαρακτήρα τής πατρότητος, πού είναι τό ζητούμενον.

Οί ένορίες τής ύπαίθρου έχουν και αυτές τά δικά τους έπιμέρους είδη. Πρώτον, είναι οί ένορίες τών μικρών έπαρχιακών πόλεων. Οί ένορίες αυτές όμοιάζουν μέ τίς τοπικές έκκλησίες τών άποστολικών χρόνων. Έχουν μικρό άριθμό ένοριτών, μπορεί εύκολα νά σφυρηλατηθεϊ ή ένότητα τών μελών τους και κάθε γεγονός τής ένορίας είναι γεγονός πού γίνεται γνωστό και μπορούν νά συμμετέχουν σ' αυτό οί πιστοί πού άγαπούν τό Χριστό.

Τέταρτον, είναι οί ένορίες τών χωριών μας στην ύπαιθρο. Κάθε χωριό έχει ως κέντρο τόν Ίερό Ναό, γύρω άπό τόν όποϊον οϊκοδομήθηκε. Οί ναοί τών χωριών μας βρίσκονται στό έπίκεντρον τής τοπικής ζωής. Τά πανηγύρια, οί χαρές, οί θλίψεις και όλα τά γεγονότα τής ζωής τών ανθρώπων γίνονται μέσα εις αυτούς ή εις τά προαύλιά τους. Οί ιερείς τών χωριών είναι άληθινοί πατέρες για τούς ανθρώπους και μπορούν, άνάλογα μέ τήν ποιότητά τους ή νά δοξάσουν ή νά κατακρημνίσουν τό μήνυμα του Εύαγγελίου. Οί ποιμένες αυτοί έχουν τήν εύκαιρία νά βιώσουν τό μυστήριο τής ένότητος και τής άγάπης τής Έκκλησίας καθαρά και συνειδητά.

Πέμπτον, έχουμε τίς ένορίες τών θερέτρων. Οί Ίεροί Ναοί και οί ένορίες σ' αυτά τά μέρη δίνουν τήν εύαγγελική μαρτυρία και στους μόνιμους κατοίκους αυτών τών περιοχών, αλλά και στους πολυπληθεϊς έπισκέπτες, πού διαμένουν εκεί περιστασιακώς. Οί ποιμένες αυτών τών ένοριών καλοϋνται νά εργαστοϋν διπλά. Νά φροντίσουν πνευματικώς τούς μόνιμους κατοίκους, αλλά και νά διακονήσουν άγαπητικώς τούς έπισκέπτες τής ένορίας τους μέ χαρά και διάκριση.

Ένα τελευταϊο είδος ένορίας μπορούμε νά ειποϋμε ότι είναι ή Μονή. Τά όρθόδοξα μοναστήρια και μάλιστα τά κοινόβια βιώνουν τήν έμπειρία τής άποκαλύψεως του Θεου και τής σωτηρίας μέσα στα όρια τών τειχών τους ως κλειστές, συγκεκριμένες ομάδες πιστών, πού ποιμαίνονται άπό τόν γέροντα ή τήν γερόντισσα και άγιάζονται άπό τήν κοινή συμμετοχή στη Θεία Λατρεία, μέ άναφορά πάντοτε στον οϊκεϊο Έπίσκοπο. Κάθε Μονή είναι μία μικρή ένορία, μία εϊκόνα τής Έκκλησίας, πού άγωνίζεται, προκόπτει, θριαμβεύει και ζωοποιεί τά μέλη της. (Ένίστε όμως και άφ' ής στιγμής ακολουθοϋν τό ένοριακό τυπικό και δέχονται οϊκογένειες, οί όποϊες αντί τών Ένοριών, πηγαίνουν στη Μονή, ίσως λειτουργοϋν εις βάρος τών Μοναχικών υποσχέσεων τών Άδελφών και τής ένότητος τών Ένοριών!)

Μετά τά παραπάνω μπορούμε εύκολα νά συμπεράνουμε ότι στην έποχή μας ή έννοια τής ένορίας έχει πολλές παραμέτρους. Δέν μπορούμε λοιπόν νά όμιλοϋμε

γενικῶς περί τῆς ἐνορίας, σάν νά πρόκειται γιά κάτι ἐνιαῖο, ἀλλά νά σκεφτόμαστε ὅτι ἡ ποικιλία τῶν ἐνοριῶν χρειάζεται καί ποικιλία ἐνεργειῶν, γιά νά ἐπιτελεῖται ἡ διακονία μας ἐν γνώσει καί διακρίσει.

[page_end]

2. ΘΕΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ

Στήν ροή τῆς σύγχρονης πραγματικότητας πρέπει νά ὁμολογήσουμε ὅτι στίς ἐνορίες μας δέν εἶναι ὅλα ἰδεατά καί καλά. Πολλάκις παρατηροῦμε ὅτι τό σῶμα τῆς ἐνορίας νοσεῖ. Ὁ μισόκαλος καί μισάνθρωπος ὄφης ἐνσπείρει τό κακό στό σῶμα τοῦ Κυρίου, γιά νά προκαλέσει νεοπλασίες, πού σκοπό ἔχουν νά φέρουν τήν ἀπονέκρωση καί τήν καταστροφή. Φρίττει καί τρέμει ἔμπροσθεν τῆς προοπτικῆς τῆς σωτηρίας τῶν ἀνθρώπων. Ἐπιπλέον δέ ὁ ἀνθρώπινος ἐγωισμός, ἡ νωχελικότητα, ἡ ἀδιαφορία καί ἡ ἀπροσεξία τραυματίζουν τήν ἐνορία καί τήν ἀποπροσανατολίζουν ἀπό τήν πορεία τῆς σωτηρίας καί τῆς ἀγάπης. Τά δεδομένα ἐπίσης τῆς σύγχρονης ἐποχῆς ἀλλάζουν συνεχῶς καί δημιουργοῦν καινούργιες συνθῆκες, μέσα στίς ὁποῖες καλεῖται νά κινηθεῖ ἡ ἐνορία. Στό συνεχῶς μεταβαλλόμενο καί ποικιλοτρόπως ἐξελισσόμενο κόσμο ἡ ἐνορία ὁμοιάζει σάν νά προσπαθεῖ νά βρεῖ τήν πυξίδα της, διότι ἔχασε τόν Πολικό Ἀστέρα, ἢ μάλλον τόν Ἥλιον τῆς Δικαιοσύνης Ἰησοῦν. Ὡς ἐκ τούτου εἶναι ἀπαραίτητο νά δοῦμε καί νά μελετήσουμε μερικές ἀπό τίς προκλήσεις τῆς ἐποχῆς μας πού ἀφοροῦν στήν ἐνορία.

2α. Ἀνεσιτότης

Ἐνα ἀπό τά πιό σοβαρά καί δυσεπίλυτα προβλήματα τῆς ἐνορίας σήμερα εἶναι τό πρόβλημα τῆς ἀνεσιτότητος. Οἱ πιστοί ἔχασαν τήν αἴσθηση τῆς κοινότητας. Δέν ἀντιλαμβάνονται πλέον ὅτι ἡ ἐνορία εἶναι ἡ κοινή πνευματική μήτρα, πού τούς γεννάει καί τούς ἀνατρέφει πνευματικά. Δέν αἰσθάνονται ὅτι ἀνήκουν σέ μία πνευματική οἰκογένεια, σέ μία ἐνορία πού εἶναι τό σπίτι καί τό καταφύγιό τους. Πολλάκις δέν γνωρίζουν οὔτε τά ὄρια τῆς ἐνορίας τους. Δέν γνωρίζονται οὔτε σχετίζονται μέ τούς πνευματικούς τους πατέρες. Δέν ἐπιθυμοῦν καί δέν ἐπιχειροῦν νά γνωριστοῦν οὔτε μεταξύ τους. Δέν ἐκκλησιάζονται στόν Ἱερό Ναό τῆς ἐνορίας τους. Θυμοῦνται τήν ἐνορία μόνον ὅταν πρόκειται νά διεκπεραιώσουν κάποιο κοινωνικό καθῆκον. Δέν προστρέχουν κοντά της ὅταν πλήττονται ἀπό κάποια θλίψη, διότι δέν τήν αἰσθάνονται ὡς ἀγκαλιά καί φωλιά. Δέν ἐπιθυμοῦν νά ζήσουν ἐντός τῆς ἐνορίας τά σημαντικά γεγονότα τῆς ζωῆς τους. Τελοῦν τά μυστήρια τοῦ Βαπτίσματος καί τοῦ Γάμου μέ κριτήρια καθαρά κοσμικά, ἐκτός τῆς ἐνορίας. Ἀδιαφοροῦν γιά τήν πορεία καί τά θέματα πού ἀπασχολοῦν τήν ἐνορία. Ἀρέσκονται στό νά κατακρίνουν, εἰδικά ἐάν ὑποπέσει στήν ἀντίληψή τους κάποιο σκάνδαλο ἢ

κάποιος πειρασμός πού ταλαιπωρεῖ τήν Ἑνορία. Στέκονται περισσότερο σάν αὐστηροί κριτές παρά σάν πιστά παιδιά τῆς ἑνορίας.

Βεβαίως, ἡ εὐθύνη διὰ τήν ψυχρανση μέ τήν ἑνορία καί τήν ἀπομόνωση τῶν ἀνθρώπων ἀπ' αὐτή δέν βαραίνει ἀποκλειστικά ἐκεῖνους. Μεγάλο μερίδιο εὐθύνης φέρει καί ἡ ἴδια ἡ ἑνορία. Σέ πολλές περιπτώσεις ἐκεῖνη πρώτη ἔστρεψε τήν πλάτη της εἰς τά πνευματικά της παιδιά, προσωπολήπτησε, περιχαρακώθηκε στά δεδομένα της, κλειδώθηκε πίσω ἀπό μία ἐσωστρέφεια, πού τήν ὀνόμασε παράδοση καί σοβαρότητα, ἐνδιαφέρθηκε γιά τό «φαίνεσθαι» καί ὄχι γιά τό «εἶναι», ἔκανε λαμπρά ἔργα, ἀλλά δέν ἐλάμπρυνε τούς ἀνθρώπους πού τήν ἀπαρτίζουν. Ἡ ἀγάπη ἔγινε σύνθημα, ἔγινε ὀργανωμένη φιλανθρωπία, ἀλλά δέν ἔγινε προσωπική ἐπαφή, δέν ἔγινε ἄγγιγμα ψυχῆς, δέν ἔγινε συναντίληψη, δέν ἀνέπαυσε. Ἡ ἑνορία δέν προσπάθησε νά ἀφουγκρασθεῖ τούς πιστούς της. Οἱ ἄνθρωποι ἀποκόπτονται ἀπό τήν ἑνορία τους, ὅταν δέν ἔχουν λόγο σ' αὐτή. Ὅταν κανεῖς δέν τούς καλεῖ γιά νά ζητήσῃ τήν ἄποψή τους, ὅταν κανεῖς δέν τούς ζητάει νά συμμετέχουν οὐσιαστικά στίς ἀποφάσεις καί στήν πορεία τῆς ἑνορίας, εἶναι φυσικό νά χάνουν τή σχέση τους μέ τή δική τους ἐκκλησιαστική κοινότητα. Μία ἑνορία πού δέν ὑπολογίζει τά παιδιά της, δέν μπορεί νά ἀναμένει νά τήν ἀγαπήσουν ἐκεῖνα. Ἡ διοίκηση γίνεται μόνο ἀπό τό Ἐκκλησιαστικό Συμβούλιο, τό ὁποῖο ἰδίως στήν Ἐπαρχία εἶναι πολλές φορές ἀνύπαρκτο. Μᾶς προβληματίζει ἔντονα τό ποιοί θά συμμετέχουν ὡς ἐπίτροποι ἐφέτος πού ἀλλάζει ἡ σύνθεση τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Συμβουλίων. Οἱ ἀποφάσεις λαμβάνονται ἐρήμην τοῦ σώματος τῶν πιστῶν. Οἱ ἑνορίτες μαθαίνουν τήν πορεία τῆς ἑνορίας τους ἀπό τίς ἀνακοινώσεις καί τίς ἀφίσες. Δέν τίς

καθορίζουν. Μόνον τίς πληροφοροῦνται ὡς ληφθεῖσες. Ἄρα γιατί νά συγκινηθοῦν διά τήν ἔνορῖα; Ἡ Θεῖα Λατρεία τελεῖται ἀπό τούς ἱερεῖς καί τό στενό χορό τῶν ἱεροψαλτῶν, χωρίς καμία οὐσιαστική συμμετοχή τῶν πιστῶν. Οἱ πιστοί πού εἶναι παθητικοί θεατές ἐπαναλαμβανομένων ἀκολουθιῶν καί τελετῶν, χωρίς κάποια ὑποτυπώδη συμμετοχή, κάποτε κουράζονται καί ἀραιώνουν. Ἡ χαλαρότητα, ἡ ἀποξένωση καί ἡ ἀνεστιότητα εἶναι προκλήσεις καί θέματα πού θίγουν τήν οὐσία τῆς ἔνορῖας, ἀφοῦ ἄπτονται τῆς ἐνότητος τῆς Ἐκκλησίας, ἐπάνω στήν ὁποία στηρίζεται ἡ σωτηρία τῶν ἀνθρώπων.

2β. Ὑπογεννητικότητα

Ἐνα πολύ σοβαρό πρόβλημα πού μαστίζει τίς ἔνορῖες σήμερα εἶναι ἡ ὑπογεννητικότητα. Ὁ ἀριθμός τῶν πιστῶν κάθε χρόνο μειώνεται. Οἱ γεννήσεις τῶν παιδιῶν τείνουν νά εἶναι λιγότερες ἀπό τούς θανάτους. Ὁ τεράστιος ἀριθμός τῶν ἀμβλώσεων συνθλίβει τήν ἐλπίδα τῆς ἀνανεώσεως τοῦ πληθυσμοῦ. Ἡ ἀγωνία τῆς ἐπιβιώσεως, ἡ ἀβεβαιότητα τοῦ μέλλοντος, ἡ ἀκαταστασία τοῦ κόσμου, οἱ πάσης φύσεως κρίσεις, ὁδηγοῦν τούς ἀνθρώπους στήν ἀπόφαση νά ἀποφύγουν τήν τεκνοποιία. Ὁ ἡδονισμός καί ἡ ἐλευθεριότητα ὁδηγοῦν τά ζεύγη σέ μία ζωή χαλαρή καί ἀνεύθυνη. Ὁ νέος ἄνθρωπος ἐπιθυμεῖ νά ζήσει τή συντροφικότητα ἐγκεντρικά καί ὄχι θυσιαστικά, κυρίως χωρίς ὑποχρεώσεις πού ἐπιφέρει ἡ ἔλευση τῶν παιδιῶν. Τοιοῦτοτρόπως ὁ πληθυσμός τῶν ἔνορῖων συνέχεια γηράσκει. Οἱ πάσης φύσεως ἔνορῖακές συνάξεις παρουσιάζουν ὅλο καί περισσότερο μίαν παρακμιακή εἰκόνα, ἀφοῦ ἀπουσιάζει ἀπ' αὐτές τό σφρίγος καί ἡ δυναμικότητα τῆς νεότητος.

2γ. Μετανάστευση

Ἐνα ἐπιπλέον πρόβλημα πού πλήττει τήν ἔνορῖα εἶναι τό ρεῦμα τῆς μεταναστεύσεως, πού βιώνει ἡ ἑλληνική κοινωνία. Ἡ ἐσωτερική καί ἐξωτερική μετανάστευση μετακινεῖ πολλούς ἀνθρώπους ἀπό τόπο σέ τόπο. Ἡ ἀναζήτηση καλυτέρων συνθηκῶν διαβιώσεως, ἡ ἐξεύρεση ἐργασίας, ἡ ἀναζήτηση τῆς γνώσεως, ἡ προσωπική ἀποκατάσταση, οἱ μεταθέσεις πολλῶν κατηγοριῶν δημοσίων ὑπαλλήλων (στρατιωτικῶν, ἐκπαιδευτικῶν, κ.ἄ.), ὁδηγοῦν τούς ἀνθρώπους σέ ἀλλαγὴ τοῦ τόπου κατοικίας. Ἐτσι δέν ὑπάρχει ἡ δυνατότητα νά σφυρηλατηθεῖ τό δέσιμο μέ κάποια ἔνορῖα. Ἡ πνευματική οἰκογένεια χάνει τά μέλη της, πρὶν προλάβει νά τά γνωρίσει.

2δ. Ἀλλοίωση τῆς συνθέσεως τῶν κατοίκων

Οἱ τοπικές κοινωνίες τά τελευταῖα ἔτη ἀλλάζουν ὡς πρὸς τή σύνθεσή τους. Σέ πολλές συνοικίες πόλεων καί χωριῶν ἔχουν πάψει πλέον νά ἀκούγονται τά

Ἑλληνικά. Στά σχολεῖα τῆς πατρίδας μας φοιτοῦν πάρα πολλά παιδιὰ ἄλλων φυλῶν καὶ ἔθνοτήτων, πού σέ μερικές περιπτώσεις καταλαμβάνουν τήν πλειοψηφία τῆς σχολικῆς τάξεως. Οἱ ἄνθρωποι πού ἤλθαν στήν Ἑλλάδα γιά νά βροῦν καλύτερες συνθηκες ζωῆς, ἐργάστηκαν πολύ σκληρά, κουράστηκαν, ὑπέμειναν ἀμέτρητες θλίψεις καί δοκιμασίες, ἀλλά οἱ περισσότεροι ἀπ' αὐτούς προόδευσαν καί ἐστερεώθηκαν πολύ δυναμικά πλέον στά πόδια τους. Τώρα πλέον οἱ ἴδιοι ἀναλαμβάνουν τά ἡνία πολλῶν ἐπιχειρήσεων. Ἐπιβάλλουν τήν παρουσία τους μέ τήν πρόοδο καί τήν ἐργατικότητά τους καί διεκδικοῦν τά ἴδια δικαιώματα μέ αὐτά τῶν Ἑλλήνων πολιτῶν, ἀφοῦ συνεισφέρουν ἀποδοτικά στήν προκοπή τῆς χώρας. Ἡ Ἑλλάδα ἔγινε ἡ δική τους πατρίδα καί ἡ πατρίδα τῶν παιδιῶν τους. Ἐν τούτοις, εἶναι φορεῖς ξένων παραδόσεων καί ἄλλων ἀντιλήψεων. Πολλοί ἐξ αὐτῶν εἶναι ἑτερόθρησκοι ἢ ἑτερόδοξοι. Ἡ παρουσία τους μέσα στίς ἐνορίες ἀλλάζει τήν πνευματική σύνθεση τῶν ἐνοριῶν. Ὑπάρχουν ἐνορίες στίς ὁποῖες ἡ πλειοψηφία τῶν ὀρθοδόξων ἀνατρέπεται σέ μειοψηφία. Οἱ Ἐνορίες εἶναι ἀπαραίτητο νά ἀναπτύξουν τήν ἐσωτερική ἱεραποστολή μέ προσοχή καί διάκριση, διότι πλέον τά θρησκευτικά δικαιώματα τῶν πολιτῶν καί μάλιστα τῶν μειονοτήτων τά ὑπερασπίζεται τό ἴδιο τό κράτος ἰδιαίτερα καί δυναμικά. Ἡ Ἑλλάδα πάντοτε ἀφομοίωσε ὅσους τήν προσέγγιζαν. Ἡ Ὀρθοδοξία πάντοτε μαγνήτιζε ὅσους τήν ἐγνώριζαν. Στήν περίπτωση ὅμως τῶν ἀδελφῶν πού εἰσῆλθαν ἀπό τήν Ἀνατολή στά νησιά μας ἀνεπτύξαμε κατηχητική δραστηριότητα στούς ἐπιθυμοῦντες καί μερικούς ἀπό αὐτούς τούς κατηχήσαμε, τούς βαπτίσαμε καί τούς ἐντάξαμε στό σῶμα τοῦ Χριστοῦ, καίτοι οἱ συνθηκες τούς μετέστησαν σέ ἄλλες εὐρωπαϊκές Χῶρες.

2ε. Νέος τρόπος ζωῆς

Ἐνα ἀπό τά πιό δύσκολα καί περίπλοκα θέματα καί προβλήματα πού ἔχει νά διαχειριστεῖ ἡ ἐνορία εἶναι ὁ νέος τρόπος ζωῆς τῶν ἀνθρώπων. Κάθε ἡμέρα ἡ ζωή τῶν ἀνθρώπων ἀλλάζει. Οἱ ἀρχές, οἱ ἀξίες, τά ἰδανικά, τά πρότυπα, οἱ στόχοι, τά δεδομένα, οἱ συνθηκες, τά ἥθη, ὁ τρόπος σκέψεως, ὅλα ἀλλάζουν ὄχι ἀπό ἡμέρα σέ ἡμέρα, ἀλλά ἀπό ὦρα σέ ὦρα! Ἡ μία γενιά ἀδυνατεῖ νά ἐπικοινωνήσῃ καί νά συμμαριστεῖ τήν ἄλλη. Τά πάντα παλαιώνουν σχεδόν ἅμα τῆ γεννήσῃ τους.

Οἱ ἄνθρωποι ὑπεραπασχολοῦνται, διότι πρέπει νά καλύψουν τίς βιοποριστικές τους ἀνάγκες, ἀληθινές ἢ ἐπίπλαστες. Ἐργάζονται σέ δύο ἢ καί τρεῖς ἐργασίες, μέ ὅ,τι αὐτό συνεπάγεται γιά τήν ἐσωτερική τους ἰσορροπία, γιά τή σωματική τους υἰεία καί γιά τήν οἰκογενειακή τους ἀρμονία. Ἀκόμη καί τά μικρά παιδιὰ στεροῦνται τίς χαρές τῆς παιδικῆς τους ἡλικίας, τό παιχνίδι, τήν ἀνεμελιά, τήν ἀπλότητα, τή χαρά, διότι ὡς μαραθωνοδρόμοι τρέχουν στίς ἐξωσχολικές δραστηριότητες, προκειμένου νά ἀποκτήσουν τά προσόντα γιά μία μελλοντική καριέρα καί γιά μία

παντοτινή ...δυστυχία. Μέσα στην άγωνία, τό άγχος και τό τρέξιμο τής υπεραπασχολήσεως κανείς δέν έχει τή διάθεση νά προσεγγίσει τήν ένορία, νά ένταχθεΐ στό δυναμικό της, νά παρακολουθήσει τίς δραστηριότητές της, νά συμμετάσχει και νά απολαύσει τή Θεία Λατρεία. Ή πνευματική ζωή είναι πολυτέλεια σέ ένα κόσμο, πού έχει ως υπέρτατο ιδανικό τήν έπιβίωση.

Τά Σαββατοκύριακα πλέον δέν είναι ήμέρες χαλαρώσεως. Δέν ανανεώνονται οι σχέσεις κατ' αυτά. Δέν ξεκουράζονται οι άνθρωποι. Προσπαθούν μέσα σ' αυτές τίς δύο ήμέρες νά διασκεδάσουν, νά δραπετεύσουν, νά φύγουν πρός τίς έξοχικές κατοικίες ή πρός κάποιους τουριστικούς προορισμούς, όπου κουράζονται περισσότερο, διότι κι εκεί πού πηγαίνουν μεταφέρουν τίς άγωνίες, τίς ανασφάλειες, τούς έκνευρισμούς και τήν πνευματική τους πενία. Οι όρδές τών αυτοκινήτων στους έθνικούς δρόμους κάθε Σαββατοκύριακο μαρτυρούν τοῦ λόγου τό άληθές. Μέσα στις δύο αυτές ήμέρες, πού θά υπήρχε ίσως λίγος χρόνος νά προσεγγίσουν οι άνθρωποι τήν ένορία τους και νά χαρουν τήν έπαφή μέ τήν πνευματική τους οίκογένεια, εκείνοι εξαφανίζονται από τήν πνευματική τους έστία. Περιχαρώνονται στον έγωισμό ή στην κατά σάρκα οίκογένεια και άπορρίπτουν τήν κοινωνία τών πιστών, τών άγίων, τών κοινώς άγωνιζομένων, τών φίλων και πνευματικων αδελφών, πού θά τούς έδινε πολλά περισσότερα απ' αυτά τά όποια προσδοκουν νά λάβουν για τό Σαββατοκύριακο.

Ένα άλλο γνώρισμα τοῦ συγχρόνου τρόπου ζωής είναι ή άτομικότητα. Ο άνθρωπος αισθάνεται μόνος, ζει μόνος, κερδίζει τά πάντα μόνος, συντηρεί τή μοναξιά του, διότι αγαπάει τό άτομό του. Οι στόχοι είναι άτομικοί, ή καριέρα είναι άτομική, τά έπιτεύγματα είναι άτομικά, ή διασκέδαση έγινε άτομική, ή εκπαίδευση έγινε άτομική, οι αποφάσεις άτομικές, οι επιλογές άτομικές, οι πτώσεις άτομικές, ή ζωή άτομική και γι' αυτό άνυπόφορη, δύσβατη και άπελπις. Οι άνθρωποι φοβούνται νά σπάσουν τή μοναξιά τους. Φοβούνται μήπως προδοθούν, μήπως άπατηθούν, μήπως άπογοητευθούν, μήπως ξεγελαστούν. Φοβούνται τή χαρά τής κοινωνίας, τό άνοιγμα τής καρδιάς, τήν έμπιστοσύνη εις τόν άλλον άνθρωπο. Ή όψη τοῦ άλλου δέν είναι ή χαρά τους. Τό πρόσωπο τοῦ άλλου δέν είναι ο παράδεισός τους. Ή παρουσία τοῦ άλλου δέν είναι ή έπιθυμία τους. Ακόμη και ο εύλογημένος έρωτας βιώνεται άτομικά και σαρκικά και γίνεται πάθος, πτώση και βάσανος. Ή άτομικότητα είναι ο μέγας πειρασμός και ή μεγαλύτερη φυλακή τοῦ συγχρόνου ανθρώπου. Ο άτομικός άνθρωπος δέν βιώνει τήν όρθόδοξη κοινωνικότητα τής ένορίας. Ακόμη και ή παρουσία του εις τόν Ίερό Ναό είναι άτομική. Ή συνομιλία του μέ τόν Ίησοῦν έχει άτομικό περιεχόμενο. Ακόμη και τήν σωτηρία τήν περιμένει και τήν έκζητᾶ άτομικά μόνο για τόν έαυτό του. Ένοχλεΐται μέ τήν προοπτική ότι μπορούν νά σωθούν και οι άλλοι, μάλιστα δέ οι άνυπόληπτοι. Ή άτομική πίστη δέν είναι όρθόδοξη πίστη. Είναι έγωιστική

θρησκεία. Ἡ πίστη τῆς Ἐκκλησίας εἶναι σχέση. Σχέση ὄχι μόνο μέ τόν Θεό, ἀλλά καί μέ τούς ἀνθρώπους. Ἡ ἀτομικότητα δημιουργεῖ μία θρησκευτική ἰντελιγκέντσια, ἐκκλησιαζομένους χριστιανούς, θρησκευομένους εὐσεβεῖς, σύγχρονους φαρισαίους, ἀλλά ὄχι συνειδητούς καί ἀληθινούς ἑνορίτες.

Ἐνα ἐπίσης στοιχεῖο τοῦ συγχρόνου τρόπου ζωῆς εἶναι ἡ διάσπαση τοῦ μυαλοῦ καί τῆς ἀνθρωπίνης σκέψεως. Ὁ ὄγκος καί ἡ ποικιλία τῶν πληροφοριῶν, τό μέγεθος τῶν γνώσεων, οἱ πρωτοφανεῖς ἐρεθισμοί τῶν αἰσθήσεων, οἱ ἀπίστευτες εὐκαιρίες τῶν ἐπιλογῶν, οἱ θελκτικές προκλήσεις τῆς δημοσιότητας, ἀλλά καί ἡ ἀβεβαιότητα τοῦ μέλλοντος, ὁ τρόμος τοῦ ἀγνώστου, ὁ φόβος τῆς ἀσθένειας καί τοῦ θανάτου κατακερματίζουν τόν ἄνθρωπο καί ἐγείρουν μία ἀδυσώπητη ἐσωτερική ἀντιπαλότητα στό τρίμερές τῆς ψυχῆς. Ὁ σύγχρονος ἄνθρωπος ἀδυνατεῖ νά συναρμονίσει τή λογική, τό συναίσθημα καί τή βούλησή του. Ἄλλα θέλει, ἄλλα ἐπιδιώκει καί ἄλλα ὑπολογίζει, μέ ἀποτέλεσμα στό τέλος νά βιώνει μία ἐσωτερική ἀκαταστασία. Αὐτός ὁ ἐσωτερικός κατακερματισμός ἀποπροσανατολίζει τόν ἄνθρωπο ἀπό τήν ὁδó τῆς κατά Θεόν προκοπῆς. Τόν φυλακίζει στά συνθήματα, τά κινήματα, τά νοήματα καί τίς μέριμνες τοῦ ψεύδους. Τόν καθιστᾷ ἕρμαιο τῶν διαφόρων οἰκονομικῶν συμφερόντων καί τῶν ποταπῶν πολιτικῶν ἐπιδιώξεων. Ἡ ἔλλειψη ἐσωτερικῆς συνοχῆς εἶναι ἡ αἰτία τοῦ ἀνικανοποίητου, τοῦ ἐνοχικοῦ, τοῦ ἄβουλου, τοῦ ἐξαρτημένου, τοῦ κατατεθλιμμένου ἀνθρώπου. Αὐτόν τόν διασπασμένο ἐσωτερικά καί κατακομματιασμένο ἄνθρωπο καλεῖται ἡ ἑνορία νά φροντίσει, νά περιθάλπει, νά παρηγορήσει, νά συγκεντρώσει «τόν ἐσκορπισμένον νοῦν του» στόν στόχο καί στήν ἐλπίδα τῆς σωτηρίας.

Ἐνα ἐπίσης ἔντονο χαρακτηριστικό τοῦ συγχρόνου τρόπου ζωῆς εἶναι ἡ ἀμφισβήτηση τῶν θεσμῶν, ἡ κρίση καί ἡ ἀπόρριψη τῶν παραδεδομένων. Γιά τή σύγχρονη πραγματικότητα τό παρελθόν φαντάζει παρωχημένο. Κάθε τι παλαιό ἀπορρίπτεται εὐκόλα καί ἀντικαθίσταται μέ ὅ,τι ἐπιβάλλει ὁ συρμός ἢ οἱ ἰδεοληψίες τοῦ παρόντος. Παραδόσεις αἰώνων λησμονοῦνται. Νέα ἦθη, νέες πρακτικές, καινούργιες μέθοδοι ξεπροβάλλουν καθημερινά καί προσδοκοῦν νά ἐπιβληθοῦν στίς ἀνθρώπινες συνειδήσεις. Τό παραδοσιακό ταυτίζεται μέ τήν νέκρωση, μέ τό τέλμα, μέ τήν ἀγκύλωση, μέ τόν στεῖρο δογματισμό. Οἱ ἄνθρωποι ἀποστρέφονται τίς παραδόσεις, διότι αἰσθάνονται πώς ἐγκλωβίζονται ἀπ' αὐτές σέ καλούπια καί τρόπους ζωῆς πού δέν τούς ἀρέσουν. Τά πάντα γύρω μας σέ κοινωνικό ἢ ἰδεολογικό ἐπίπεδο μπορεῖ νά ἀλλάζουν. Ἡ γνήσια καί ἀληθινή Ὁρθόδοξη Παράδοσή μας δέν ἀλλάζει, εἶναι ἀνθεκτική διότι εἶναι αὐθεντική καί ἡ αὐθεντικότητά της πηγάζει ἀπό τό ὀρθόδοξο χριστιανικό βίωμα τῆς ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας μας. Εἰς τό ὄνομα τῆς ἐλευθερίας, ἢ μάλλον τῆς ἐλευθεριότητας, ἐπιλέγουν καινούργιους τρόπους συμπεριφορᾶς. Οἱ θεσμοί ἐπίσης διέρχονται

έσωτερική καί έξωτερική έντονότατη κρίση. Ή οίκογένεια, ή παιδεία, ή πατρίδα, ή δικαιοσύνη, ή τίμια έργασία, ή υγεία, ή δημοκρατία, προδίδονται από τούς φορείς τους καί άπορρίπτονται από τούς άποδέκτες τους.

Ό θρησκευτικός άποχρωματισμός τής κοινωνίας μας ύποτιμά τις θέσεις τής Έκκλησίας. Δυστυχώς ή έλληνική κοινωνία μας άποχριστιανίζεται σταδιακά σέ όλους τούς τομείς τής δημόσιας ζωής καί ό κίνδυνος τής έκκοσμίκευσης τής Έκκλησίας μας είναι πλέον έμφανής. Στο περιεχόμενο τών θείων άληθειών δέν έχουμε δικαίωμα νά κάνουμε ύποχωρήσεις ή παραχωρήσεις. Ουδείς έκσυγχρονισμός είναι άνεκτός. Ζημιώνει τήν θεία ύπόθεση τής σωτηρίας. Ή έκκοσμίκευση άπειλεϊ καί θέτει σέ κίνδυνο τή σωτηρία, διότι άλλοιώνεται, παραχαράσσεται καί παρερμηνεύεται τό πρόσωπο καί τό έργο του Κυρίου μας Ίησου Χριστού. Ή Έκκλησία όφείλει νά πολεμεί καί νά άντιστέκεται στό κοσμικό φρόνημα, σύμφωνα καί μέ τις συνεχείς ύπομνήσεις του Εύαγγελιστου Ίωάννου του Θεολόγου, ό όποιος μέσα από τό Εύαγγέλιό του καί τις τρεις Καθολικές έπιστολές αναφέρεται διαρκώς, άμέσως ή έμμέσως, στή σχέση κόσμου καί Έκκλησίας, γιά νά καταδείξει τήν έμφανή διαφοροποίηση καί τήν άπαραίτητη διαφύλαξη του πολύτιμου πνευματικού όρθοδόξου χριστιανικού θησαυρου. Ή ένορία καθώς καί ή Έκκλησία, ως ένας θεσμός καί μία παράδοση αίωνων, έχουν εισέλθει στό άρνητικό πρίσμα τής ανθρώπινης όπτικής. Ό σύγχρονος άνθρωπος πείθεται όλο καί πιό πολύ ότι μπορεί νά ζήσει καί χωρίς αυτά. Ή Έκκλησία καί ή ένορία πρέπει νά πείθουν καθημερινά γιά τήν άξία τους, διότι διαφορετικά γιά πολλούς ανθρώπους κινδυνεύουν νά μετατραπούν άπλως σέ άναμνήσεις. Τοϋτο είναι ένα δυνατό στοίχημα γιά τούς συνειδητούς εργάτες του Εύαγγελίου.

Στή δυσκολία τής παντελοϋς άμφισβητήσεως τών πάντων έρχεται νά προστεθει καί ή φανερή ή ύπόγεια πολεμική εναντίον τής Έκκλησίας. Ήπειδή ή όρθόδοξη πίστη σέ συνδυασμό μέ τήν έλληνική παιδεία καθιστούν τόν άνθρωπον διακριτικό καί νήφοντα, εισέρχονται στόν στόχο όλων εκείνων πού έπιθυμοϋν τήν έκμετάλλευση του ανθρώπου. Τά συμφέροντα εταιρειών παγκοσμίου έμβελείας, οί έπιδιώξεις ρυπαρών πολιτικών προσώπων, ή μισαλλοδοξία άκραίων θρησκευτικών ομάδων, ή δική μας άνεπίτρεπτη πολλάκις άνοχή καί άδιαφορία είναι οί βασικές αίτίες γιά νά ύφίσταται σήμερα ή Έκκλησία ένα μυστικό διωγμό, νά ύπομένει μία πολεμική καί μία άπαξίωση άθέμιτη καί άδικη γιά τήν ποιότητά της. Τά πρόσωπα τών κληρικων άπαξιούονται. Οί άλήθειες τής πίστεως άμφισβητοϋνται δημόσια καί από χείλη έπισήμων. Μία προπαγάνδα άνήθικη καί άθέμιτη προσπαθει νά άπαξιώσει καί νά διαφθείρει τήν Έκκλησία καί τό Εύαγγέλιο. Ή Όρθόδοξη πνευματική ζωή παρουσιάζεται ως καρπός νοσηρότητας. Ή σχέση μέ τήν ένορία περιφρονείται έπιδεικτικά. Έτσι καθίσταται δύσκολο ή πνευματική οίκογένεια τής ένορίας νά προσεγγίσει τά παιδιά της, πού έχουν πέσει θύματα τής παραπληροφορήσεως καί

τῆς ψευδοενημερώσεως.

Ὁ μακαριστός π. Ἀλέξανδρος Σμέμαν σημειώνει κάτι, τό ὁποῖον ἴσως θά πρέπει νά μᾶς προβληματίσει καί κυρίως νά ἐνεργοποιήσει τήν ποιμαντική προσπάθεια: «Τούς ἱερεῖς τούς βλέπουν καί τούς αἰσθάνονται ὅπως τά νεκροταφεῖα. Νοιώθουν δέος, ἀλλά πιστεύουν πώς δέν μποροῦν νά ἔχουν καμμία θέση καί σχέση μέ τή ζωή τους.».

Ἐνα ἐπίσης στοιχεῖον τοῦ συγχρόνου τρόπου ζωῆς εἶναι ἡ ὑλομανία καί ἡ τεχνολογία πού χαρακτηρίζουν τόν ἄνθρωπον σήμερα. Ἡ κατανάλωση ἔχει καταστεῖ τό ὑπέρτατο ἰδανικό τῶν κοινωνιῶν. Οἱ ἄνθρωποι ζοῦν γιά νά καταναλώνουν καί ἀξίζουν τόσο ὅσο καταναλώνουν. Ἡ προσκόλληση στήν ὕλη κατέστησε τόν ἄνθρωπο ἕνα θηρίο, ἕνα ὀδοστρωτήρα, πού ἰσοπεδώνει τή φύση, τό περιβάλλον, τούς συνανθρώπους του, ἀκόμη καί τήν ψυχή του, προκειμένου ν' ἀπολαύσει περισσότερο ὑλικά ἀγαθά. Παράλληλα ἡ ἔκρηξη τῆς τεχνολογίας, καί μάλιστα τῆς ἠλεκτρονικῆς, μετέτρεψε τούς ἀνθρώπους σέ ἄβουλα πλάσματα, σέ ἐξαρτημένες μαριονέτες, πού πρῖν προλάβουν νά χαροῦν κάτι, ὀνειρεύονται καί ἀδημονοῦν διά τήν ἀπόκτηση κάτι νεώτερου ἢ πιό ἐξελιγμένου. Μέσα σ' αὐτή τή σισύφειο προσπάθεια καί ἀγωνία τοῦ καταναλωτισμοῦ καί τῆς ἀγάπης πρὸς τήν τεχνολογία ἡ ἐνορία φαντάζει ὡς κάτι πού δέν ἀφορᾷ κανένα, πού δέν ἐγγίζει κανέναν, πού εἶναι κάτι ξένο πρὸς τή σύγχρονη πραγματικότητα.

Μέσα στά δεδομένα τοῦ σύγχρονου τρόπου ζωῆς πρέπει νά λάβουμε ὑπ' ὄψιν καί τήν τεράστια ἐπίδραση τῆς πάσης φύσεως ὀθόνης στούς ἀνθρώπους. Οἱ ὀθόνες, μικρές, μεγάλες, μικροσκοπικές εἶναι παράθυρα πού ἀνοίγουν καινούργιους κόσμους σ' ὅσους τίς κοιτάζουν. Δίνουν μηνύματα, διαμορφώνουν συνειδήσεις, πληροφοροῦν, μορφώνουν, ἐπιδροῦν, κτίζουν ἢ γκρεμίζουν, ἀνάλογα μέ τό περιεχόμενο πού παρουσιάζουν στούς θεατές τους. Κάποτε μία εἰκόνα ἔλεγε χίλιες λέξεις. Τώρα μία ὀθόνη παρουσιάζει χιλιάδες εἰκόνες. Οἱ ὀθόνες ἀντικατέστησαν τούς φίλους, τραυμάτισαν θανάσιμα τήν ἐπικοινωνία, ἀποξένωσαν τήν οἰκογένεια, βύθισαν τούς θεατές τους σέ ψευδαισθήσεις πληρότητας, ἀφήνοντάς τους στήν τραγικότητα τῆς κενότητας. Γιά τήν πορεία τῆς Ἐνορίας οἱ ὀθόνες εἶναι οἱ σύγχρονες σειρήνες, πού θέλγουν τούς ἐνορίτες μακριά ἀπό τήν Ἁγία Τράπεζα καί ἀπό τήν κοινωνία τῆς ἀγάπης.

[page_end]

3. ΑΥΤΟΚΡΙΤΙΚΗ

Μπροστά στήν ἀμηχανία πού δημιουργεῖται στό ἐκκλησιαστικό σῶμα ἀπό τόν σύγχρονο τρόπο ζωῆς καθίσταται ἀπαραίτητο νά ἀποφύγουμε τόν ἐφησυχασμό. Νά

συμπροβληματιστούμε και νά διερωτηθοῦμε κατά πόσο ἕνα μερίδιο τῆς ὅλης αὐτῆς καταστάσεως βαρύνει μέ εὐθύνη τῆ δική μας συνείδηση. Ἐάν κάνουμε τήν αὐτοκριτική μας ἐν μετανοία καί ἐπιγνώσει, ἴσως δοῦμε ἕνα φῶς ἐλπίδας στή σκοτεινή σύρραγμα τῆς ἀρνήσεως, τήν ὁποία μέ θλίψη ὅλοι μας διαβαίνουμε. Ἡ αὐτοκριτική δέν εἶναι ἔλεγχος. Εἶναι αὐτογνωσία. Ἡ αὐτογνωσία ἐπιφέρει τήν ἀληθῆ ταπείνωση καί ἡ ταπείνωση τήν ὄντως θεϊκή εὐλογία κατά τό «ὁ Θεὸς ὑπερηφάνους ἀντιτάσσεται, ταπεινοῖς δὲ δίδωσι χάριν» (Ἰακ. 4, 6). Γιά τοῦτο ἡ αὐτοκριτική εἶναι προϋπόθεση ἐπιτυχίας στήν ποιμαντική μας ἐργασία. Δέν εἶναι προσβολή τῆς ἀρχιερωσύνης, ἀλλά ἀληθῆς καταξίωση καί πολύτιμο πρόσημο. Ὅπως κρίνουν οἱ λαϊκοὶ ἀδελφοί μας τούς ἑαυτούς τους καί ἐξομολογοῦνται τά λάθη τους σέ μᾶς, τοιοῦτοτρόπως ὀφείλουμε κι ἐμεῖς νά κρίνουμε τούς ἑαυτούς μας, γιά νά συντηροῦμε ζωντανή τήν ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας.

3α. Οἱ Ποιμένες καί ἡ Ἔνορία

Στό πλαίσιο μιᾶς γνήσιας αὐτοκριτικῆς πρέπει νά δοῦμε πῶς βλέπουν τήν ἐνορία οἱ Ποιμένες. Δυστυχῶς πρέπει νά παραδεχτοῦμε ὅτι ἡ ἐνορία δέν εἶναι γιά ὅλους τούς Ποιμένες τό σπίτι τους. Πολλοὶ βλέπουν τήν Ἔνορία μόνο ὡς τό πεδίο τῆς ἐργασίας τους ἢ τῆς ἐπαγγελματικῆς τους ἐξελίξεως. Ἀντιμετωπίζουν τά ζητήματα τῆς ἐνορίας διοικητικά ὡς ὑπάλληλοι ἐνός Ν.Π.Δ.Δ. Διεκπεραιώνουν τά πάντα, ἀλλά τυπικά, ψυχρά καί ἀδιάφορα. Καταθέτουν τά χαρίσματά τους, ἀλλά ὄχι τήν δύναμη καί τήν ζέση τῆς ψυχῆς τους. Εἶναι καλοὶ διοικητές, ἀλλά ἀδιάφοροι Ποιμένες.

Μεγάλη ἀγωνία ἔχουν πολλοὶ Ποιμένες ἐνοριῶν γιά τήν οἰκονομική διαχείριση. Ἡ μέριμνα τῆς ἐκπληρώσεως τῶν ὑποχρεώσεών τους ἀπέναντι στήν Ἱερά Μητρόπολή τους, ἡ φιλοδοξία γιά τήν ἐπιτέλεση ἔργων καλλωπισμοῦ, κτηριακῶν ἐγκαταστάσεων, τεχνολογικῆς ὑποδομῆς, φιλανθρωπίας, κατηχήσεως, ἐκδηλώσεων κ.λπ. πρωταγωνιστεῖ στήν ἱερατική τους συνείδηση. Ἀξιολογοῦνται ἀπό τό πόσα χρήματα κερδίζουν χάριν τῆς Ἔνορίας. Ἔτσι ἔχουμε λαμπρές καί πλούσιες ἐνορίες, ἀλλά μέ φτωχοὺς πνευματικά καί ἀδιάφορους ἐνορίτες. Ὁ καλὸς ἱερεὺς δέν εἶναι μόνον αὐτός πού φροντίζει γιά τήν ὑλική περιουσία τῆς Ἔνορίας, ἀλλά ἐκεῖνος πού φροντίζει τήν ἀληθῆ οὐσία τῆς ἐνορίας, πού εἶναι οἱ ἐνορίτες. Ἐξάλλου ὁ Ἐφημέριος ἐπιβάλλεται νά ἀποκτήσει συνείδηση ποιμένος καί ὄχι μισθωτοῦ, θέση πατρός καί ὄχι κατακτητοῦ, φρόνημα διακόνου καί ὄχι δυνάστου. Ἡ δημιουργία ποιμαντικῆς εὐθύνης στόν ἱερό Κληρὸ καί λαϊκῆς ἐκκλησιαστικῆς συνείδησης στήν Ἔνορία ἀποτελεῖ τόν χριστιανικό τρόπο ζωῆς. Δυστυχῶς ὑπάρχουν Ἔνορίες, ὅπου δέν ὑπάρχει οὔτε ἕνα παιδί γιά νά διακονήσει τόν Ἱερέα στό Ἅγιο Βῆμα. Ὑπάρχουν Ἔνορίες, ὅπου οἱ ψάλτες εἶναι ὑπέργηροι καί δέν ἔχουν λάβει καμμία μέριμνα γιά τῆ διαδοχή τους. Ἐκατοντάδες οἱ νέοι ἀπόφοιτοι Σχολῶν

Ἐκκλησιαστικῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς, ἀλλά ὑπάρχει ἔλλειψη ἱεροψαλτῶν. Ἐπίσης παρατηρεῖται ἀπροθυμία νεανίδων νά ὑπανδρευθοῦν ὑποψηφίους Κληρικούς. Τά αὐξανόμενα διαζύγια στίς ἱερατικές οἰκογένειες καί ἡ κρίση στίς ἱερατικές καί μοναχικές κλήσεις ἀναμένουν τήν ποιμαντική μας χειραγωγή.

3β. Ἐπιλογή προσώπων

Εἶναι δύσκολο, ἀλλά πρέπει νά τό παραδεχτοῦμε ὅτι ὑπάρχει σέ ὅλους μας μεγάλη ἀδυναμία στήν ἐπιλογή τῶν προσώπων πού θά ἐργαστοῦν ὡς στελέχη τῆς ἐνορίας. Κατ' ἀρχήν ἡ ἐπιλογή τῶν ποιμένων εἶναι ἕνα θέμα ἀκανθῶδες καί δισεπίλυτο. Ἡ ἀπροθυμία τῶν νέων νά προσέλθουν στήν ἱερωσύνη καί τό σπάνιο τοῦ χαρίσματος τούτου μᾶς δυσκολεύει στήν ἐπιλογή. Ἐάν λόγῳ αὐτῶν τῶν δυσκολιῶν γίνουν κάποιες ἐκπτώσεις στήν ἐπιλογή τῶν κατάλληλων γιά τήν ἱερωσύνη προσώπων, τότε ὅλη ἡ Ἐκκλησία πληρώνει τίς ἐπιπτώσεις.

Άλλά και ή επιλογή τών λαϊκών δέν εἶναι εὐκόλη υπόθεση. Καθένας πού πλησιάζει ἕνα κληρικό κρύβει πολλῶν εἰδῶν προθέσεις. Ὑπάρχουν οἱ καλοί ἄνθρωποι, πού ὡς λαϊκά στελέχη συνεισφέρουν τό καλύτερο γιά τήν ἔνορία τους, ἀλλά ὑπάρχουν καί οἱ διπρόσωποι, οἱ δῖβουλοι, οἱ ὑποκριτές, οἱ ἀνώριμοι, πού γίνονται στελέχη τών ἔνοριῶν καί ὑποσκάπτουν τήν ἐνότητα τῆς ἔνορίας ἢ φιλοδοξοῦν νά κερδίσουν ὑλικές ἀπολαβές, κοινωνική καταξίωση καί δημόσια ἀναγνώριση. Ἡ ἀνεπιτυχής ἐπιλογή τῶν καταλλήλων προσώπων γιά τή στελέχωση καί ἐπάνδρωση τῆς Ἐκκλησίας ἔχει ὡς ἀκριβό ἀντίτιμο τήν ὀπισθοδρόμηση τῆς ἔνορίας καί τόν σκανδαλισμό τῶν πιστῶν.

3γ. Ἐλλειψη ἐπιμορφώσεως κληρικῶν

Ἐνα ἐπίσης θέμα τοῦ ὁποίου πρέπει ν' ἀναλάβουμε τήν εὐθύνη εἶναι ή μή ἐπιμόρφωση τῶν κληρικῶν μας. Ἡ παιδεία δέν τελειώνει ποτέ οὔτε ή ἔσωτερική καλλιέργεια. Δέν ἔχει σημασία τό ἐπίπεδο τῆς ἐκπαιδεύσεως ἑνός κληρικοῦ. Σημασία ἔχει ή θέλησή του νά συνεχίσει νά ἐκπαιδεύεται. Καλοῦμε τούς κληρικούς μας νά εἶναι λίγο ἀπ' ὅλα. Τούς θέλουμε θεολόγους, λειτουργιολόγους, παιδαγωγούς, διακοσμητές, ψυχολόγους, καλλιτέχνες, ρήτορες, μαγείρους, ὀργανωτές ἐκδρομῶν καί ἐκδηλώσεων, ἐπικοινωνιακούς τεχνοκράτες, πολιτικούς μηχανικούς, μαστόρους καί ὅ,τι ἄλλο βάλει τό ἀνθρώπινο μυαλό. Ἡ μετεκπαίδευση πού λαμβάνουν ὅμως περιορίζεται στό προσωπικό τους φιλότιμο, στά τάλαντα πού τούς ἔδωσε ὁ Θεός, στά σεμινάρια καί τίς ἱερατικές συνάξεις πού προσκαλοῦνται καί στό προσωπικό μας παράδειγμα. Ἡ ἡμιμάθεια εἶναι ή μεγάλη πληγή τῆς Ἐκκλησίας. Βέβαια, τό τραγικότερο ἀπ' ὅλα εἶναι ή θεολογική ἀνεπάρκεια. Οἱ διδάσκαλοι τῆς πίστεως καί οἱ ποιμένες, ὑποτίθεται, ὅτι εἶναι μελετημένοι ἐπάνω στά θέματα τῆς ὀρθόδοξης ζωῆς καί παραδόσεως, ἐπάνω στή νοοτροπία καί τίς ἀλήθειες τῆς Ἁγίας Γραφῆς καί ἐπάνω στήν ἁγιοπνευματική ἐμπειρία, πού διατρέχει τήν Ὀρθοδοξία ἐδῶ καί πολλούς αἰῶνες. Αὐτή ή ἡμιμάθεια σέ συνδυασμό μέ τόν ἔωσφορικό ἐγωισμό δυσφημοῦν τό Εὐαγγέλιο, διασύρουν τό ὄνομα τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ καί ἀσύστολα ἐγκληματοῦν ἀπέναντι στούς ἀνθρώπους, γιά τούς ὁποίους ὁ Κύριος δίνει συνεχῶς τό Αἷμα Του. Ἡ στενότητα τῆς σκέψεως καί ή ἔλλειψη τῆς ἀρετῆς εὐθύνονται γι' αὐτή τή θεολογική ἀνεπάρκεια. Ἡ θεραπεία της εἶναι ή βαθειά μελέτη τῆς πίστεώς μας καί ή καθοδήγηση ἀπό διακριτικό πνευματικό ὀδηγό καί πατέρα. Αὐτή ή θεολογική ἀνεπάρκεια δυστυχῶς φαίνεται καί διαδίδεται, χάρη στή σύγχρονη τεχνολογία, μέσα ἀπό τά κηρύγματα, τά μηνύματα, τά κείμενα, τίς ἀποφάσεις πού λαμβάνονται καί τίς ἐνέργειες πού πραγματοποιοῦνται. Αὐτή εἶναι καί μία ἀπό τίς αἰτίες τοῦ διχασμοῦ πού βιώνει τό ὀρθόδοξον ἐκκλησιαστικό σῶμα. Ὅσο δέν ἐπιμορφώνουμε τούς Κληρικούς μας ἀληθινά, ὅσο δέν ἐμπνέουμε τήν παιδεία, τόσο θά ὑφιστάμεθα τ' ἀποτελέσματα

τῆς ἡμιμάθειας καί τῆς ἀνεπάρκειας.

3δ. Λάθη κληρικῶν

Ἐνα ἀπό τά πιό μεγάλα προβλήματα πού ἀντιμετωπίζει ἡ Ἐκκλησία εἶναι τά λάθη τῶν κληρικῶν της. Λάθη τά ὁποῖα ἀκυρώνουν τό κήρυγμα τοῦ Εὐαγγελίου καί καταρρακώνουν τό κύρος τῆς Ἐκκλησίας. Λάθη πάσης φύσεως, ἠθικά, οἰκονομικά, διοικητικά, λάθη συμπεριφορᾶς, ἠθελημένα ἢ ἀνεπίγνωστα. Λάθη πού γίνονται ἀπ' ὅλες τίς βαθμίδες τῶν κληρικῶν. Ὁ λαός μέ καθαρό ὄφθαλμό καί ἀγαθή συνείδηση, ἀγαπητικῶς ἐπισημαίνει αὐτά τά λάθη. Ἡ τύφλωση τοῦ ἐγωισμοῦ καί ἡ αἴσθηση ἀνωτερότητας, ὅμως, δέν ἐπιτρέπουν τήν παραδοχή τῶν πτώσεων καί ἐμποδίζουν ἀπό τήν ἀληθῆ μετάνοια. Ἄς μᾶς συνέχει τουλάχιστον ὁ λόγος τοῦ Κυρίου: «οὐαί... δι' οὗ τό σκάνδαλον ἔρχεται» (Ματθ. ιη΄ 7). Οἱ ἄνθρωποι καί ὁ Θεός δέν μᾶς θέλουν ἀλάνθαστους οὔτε προσδοκοῦν κάτι τέτοιο ἀπό κα- νένα κληρικό. Μᾶς θέλουν ὅμως, αὐθεντικούς, διαρκῶς μετανοοῦντες καί ἀγωνιζόμενους.

[page_end]

4. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Ἡ αὐτοκριτική εἶναι σκόπιμη καί ὠφέλιμη μόνο ὅταν οἰκοδομεῖ. Ἐάν ἐπιθυμοῦμε τήν ἀναδιοργάνωση τῶν ἐνοριῶν μας καί τόν ἐπανευαγγελισμόν τῶν πιστῶν, ἴσως πρέπει νά συμπροβληματιστοῦμε ἐπάνω σέ κάποιες προτάσεις.

4α. Βαθειά ἐργασία

Τίποτε δέν γίνεται σωστά ὅταν γίνεται πρόχειρα. Στό ὕψιστο ζήτημα τῆς ἐνορίας πρέπει νά ἐργαστοῦμε συλλογικά καί ἀποφασιστικά. Τό ἐπερχόμενο ἔτος 2023 μπορεῖ νά ἀφιερωθεῖ στήν ἀνασυγκρότηση τῆς ἐνορίας. Ὅλες οἱ Συνοδικές Ἐπιτροπές ταπεινά προτείνουμε νά ἔχουν ἀποκλειστικά ὡς περιεχόμενο τῆς ἐργασίας τους τήν ἐνορία. Ἡ κάθε μία νά ἐξετάσει τήν ἐνορία ἀπό τή δική της ὀπτική γωνία καί στό τέλος νά γίνει ἕνα Συνέδριο, ὅπου θά ληφθοῦν ἀποφάσεις γιά ὅλους τούς τομεῖς τῆς ἐνορίας. Βέβαια, εἶναι αὐτονόητο πῶς οἱ ἀποφάσεις αὐτές θά εἶναι δεσμευτικές γιά ὀλόκληρη τήν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος.

4β. Ἐκδόσεις

Γιά νά ἀνασυγκροτηθεῖ ἡ ἐνοριακή ζωή, πρέπει νά γνωρίζει ὁ καθένας τόν ρόλο του. Ἡ ἐπιμόρφωση τῶν ἰθυόντων προσώπων τῆς ἐνορίας μπορεῖ νά λάβει ἕνα πιό μόνιμο χαρακτήρα, ἐάν ἀποτυπωθεῖ σέ συγκεκριμένα ἐγχειρίδια, ἐγκόλπια, τά ὁποῖα θά μπορεῖ ὁ καθένας νά συμβουλευεῖται, ὅποτε αὐτό εἶναι ἀπαραίτητο.

Μποροῦν λοιπόν νά ἐκδοθοῦν βοηθήματα πρὸς τόν λαό γιά τό τί σημαίνει ἐνορία, πρὸς τούς ἱερεῖς, ὅπου θά περιγράφονται οἱ ὑποχρεώσεις τους καί θά δίδονται ἰδέες ποιμαντικῆς διακονίας, πρὸς τούς ἐπιτρόπους στούς ὁποίους θά δίνονται ὁδηγίες γιά τήν παρουσία τους καί τήν προσφορά τους στήν ἐνορία, πρὸς τούς ἱεροψάλτες, ὅπου θά ἀποτυπώνεται ἡ δεοντολογία τοῦ διακονήματός τους καί πρὸς τούς νεωκόρους, διά νά γνωρίζουν τήν ὑψηλή θέση καί ἀποστολή πού μποροῦν νά ἐπιτελέσουν ἐντός τῆς Ἐκκλησίας. Γιά νά ἀναζωπυρώσουμε τήν ἐνορία πρέπει νά κάνουμε μία ἐκδοτική ἐκστρατεία μέσω τῶν ἐντύπων καί τῶν ἠλεκτρονικῶν ἐκδόσεων, ἔτσι ὥστε ἡ γνώση νά φέρει ἀγαθοὺς καρπούς.

Ἐνας δεύτερος τομέας, στόν ὁποῖο πρέπει νά ἐπιστρατευτεῖ ἡ ἐκδοτική ἱκανότητα τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ἡ κατήχηση τῶν νέων, τῶν ἐνηλίκων καί τῶν ποιμένων. Μέ λόγο ζωντανό καί σύγχρονο πρέπει νά παρουσιαστοῦν οἱ ἀλήθειες τῆς πίστεως, ἡ ὀρθόδοξη ἐκκλησιολογία καί ἡ πνευματική ζωή. Κοι- νά βοηθήματα γιά τά κατηχητικά σχολεῖα, μέ πλούσιο ἐποπτικό ὕλικό καί δυνατές προτάσεις, βοηθήματα γιά τίς συνάξεις συμμελέτης Ἁγίας Γραφῆς, μέ ἰδέες καί κατευθυντήριες γραμμές γιά τήν ἔρευνα καί τήν ἀνάπτυξη θεμάτων, ἐνιαύσια Κυριακοδρόμια εὐληπτα, μεστά νοημάτων καί σύντομα, εἶναι μερικές ἐκδόσεις πού θά συνεισφέρουν οὐσιαστικά στήν ἐπιμόρφωση λαϊκῶν καί κληρικῶν. Σημαντικό ἐκδοτικό ἄθλο θά ἀποτελέσει καί ἡ ἔκδοση πρακτικῶν ὁδηγιῶν διά τήν τέλεση τῶν μυστηρίων σέ γλώσσα ἀπλή καί κατανοητή, γιά νά γνωρίζουν οἱ κληρικοί καί οἱ λαϊκοὶ ποιὰ εἶναι ἡ θέση τους στά μυστήρια καί τί πρέπει νά κάνουν σ' αὐτά. Ἄνυπερθέτως θά πρέπει νά ἀπαντηθεῖ ἅπαξ διαπαντός καί νά τηρηθεῖ ἀπό ὅλους τό δέον γενέσθαι στά Μυστήρια τῶν γαμοβαπτίσεων καί στά Μυστήρια, τά ὁποῖα τελοῦνται σέ κτήματα καί παρεκκλήσια ξενοδοχείων ἢ στήν ὑπαιθρο καί τίς παραλίες τά καλοκαίρια, κατά τά ὁποῖα βάλλεται τόσο ἡ ἱερότητα τῶν Μυστηρίων, ὅσο καί ἡ ἱερατική αὐτοσυνειδησία τοῦ ἐπιτελοῦντος αὐτά. Ἀναγκαῖο στοιχεῖο τῆς δραστηριότητάς μας πρέπει νά ἀναδειχθεῖ ἡ ποιμαντική τῶν πενθούντων, τῶν ἀσθενῶν, τῶν φιλοξενουμένων σέ ἰδρύματα Γηροκομείων, Νοσοκομείων. Ἀκόμη δέ τῶν νεοφωτίστων, πρό καί μετά τό βάπτισμα, ἕως ὅτου θά δύνανται νά ζήσουν ἐν Χριστῷ, διότι ἡ κατήχηση πλέον ἔχει σχεδόν καταργηθεῖ στήν οἰκογένεια καί στό σχολεῖο παντελῶς! Ὁ λόγος, προφορικός καί γραπτός, εἶναι δύναμη. Ὁ γραπτός λόγος ἰδίως, μένει πάντοτε ζωντανός καί εἶναι ἕνα διαρκές ἐργαλεῖο ἀπό τούς φιλότιμους γεωργούς σ τό γεώργιο τοῦ Θεοῦ.

Ἐπίσης τό ἔγκριτο καί ἐπίσημο περιοδικό «Ἐφημέριος» μπορεῖ νά ἀφιερῶσει μία σειρά τευχῶν στά θέματα τῆς ἐνορίας. Μελέτες, προτάσεις, ιδέες, θέσεις, ἀκόμη καί ἕνας γόνιμος διάλογος, μπορεῖ νά ἀποτυπωθοῦν πολύ ὁμορφα στά τεύχη τοῦ περιοδικοῦ, πού ἔτσι θά λειτουργήσῃ ὡς χρήσιμο ἐργαλεῖο ποιμαντικῆς διακονίας γιά τούς πατέρες πού τό παραλαμβάνουν καί τό μελετοῦν.

4γ. Λατρευτική Ζωή

Ἐάν φιλοδοξοῦμε τήν ἀναζωπύρωση τῆς ἐνορίας καί τόν ἐπανευαγγελισμό τῶν πιστῶν μας εἶναι ἀπολύτως ἀπαραίτητο νά ξαναστοχαστοῦμε ἐπάνω στή λατρεία. Τό θέμα τῆς Θείας Λατρείας πρέπει νά ἀπαλλαγεῖ ἀπό ιδεοληψίες. Ἡ λατρεία τοῦ Θεοῦ εἶναι ἀνθρώπινο προνόμιο, δικαίωμα καί κατασκεύασμα. Ὡς τέτοιο εἶναι εὐπλαστο καί ἀναδιαμορφούμενο. Γιά τόν λόγο αὐτό ἄλλωστε ἔχουμε πολλά καί διαφορετικά τυπικά. Ἡ λατρεία ἀποτελεῖ τό ἐπίκεντρο τῆς ἐνοριακῆς ζωῆς. Οἱ ἐμπειρίες πού χαρίζει εἶναι προγεύσεις καί ἀρραβῶν τῆς σωτηρίας καί τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Ἡ ἐνορία πρέπει νά στοχεύσῃ πολύ συνειδητά στή δυναμική συμμετοχή τῶν πιστῶν στή Θεία Λατρεία. Ἡ Λατρεία συνεπιτελεῖται ἀπ' ὅλους μαζί. Ἐάν δέν γίνεται αὐτό, τότε εἶναι μία παράσταση, μία καρικατούρα προσευχῆς, ἕνα νεκρό συνονθύλευμα πράξεων καί λόγων, μία ψευδαίσθηση ἐπικοινωνίας μέ τό Θεό, μία συντήρηση τοῦ ἐγωῖσμοῦ, μία φαρισαϊκή ὑποκρισία, ἀνίκανη νά μεταμορφώσῃ τόν κόσμο. Ἡ Θεία Λατρεία δέν ἔχει παθητικούς δέκτες, ἔχει μόνον πομπούς. Πομπούς πού ἐκπέμπουν τήν εὐχαριστία τῆς ἐνορίας στόν κοινό τῶν πάντων Πατέρα Θεό. Ἔτσι λοιπόν, πρέπει νά ξαναμελετήσουμε, νά συζητήσουμε καί νά ἀποφασίσουμε ἐπάνω σέ κάποια λατρευτικά θέματα, ἐάν ἐπιθυμοῦμε καί ἐπιδιώκουμε νά γεμίζουν οἱ λαϊκοί ἀδελφοί μας τούς Ἱερούς Ναούς κατά τή Θεία Λατρεία. Αὐτά εἶναι: τό ὠράριο τῶν ἱερῶν ἀκολουθιῶν, προκειμένου νά μή συμπίπτουν μέ τίς ἐργασίες τῶν ἀνθρώπων καί τίς λοιπές ἀσχολίες τους, τό μοναστηριακό καί ἐνοριακό τυπικό, πού ἀφορᾷ στό μέγεθος τῶν ἀκολουθιῶν μέσα στόν κόσμο, τό γλωσσικό ἰδίωμα στό ὁποῖο θά ἀποδίδονται τά κορυφαῖα νοήματα τῆς Θείας Λατρείας, γιά νά πάσῃ ἡ Λατρεία νά εἶναι μαγική τελετή, ὁ τόπος καί ὁ τρόπος πού θά ἐπιτελοῦνται τά ἱερά μυστήρια, γιά νά σταματήσουν ἐπιτέλους αὐτά νά εἶναι κοινωνικές ἐκδηλώσεις καί νά γίνουν πράξεις ἀγιασμοῦ καί σωτηρίας. Δέν μπορεῖ νά ὑπάρξει ἀνασυγκρότηση τῆς ἐνορίας, ἐάν δέν ὑπάρξει ἀνανέωση τῆς Θείας Λατρείας. Ἡ Θεία Λατρεία εἶναι ὁ δρόμος πρός τόν Θεό. Ἀλλά γιά τόν Θεό δέν ὑπάρχουν μονόδρομοι. Ἄς ξανακάνουμε τή Θεία Λατρεία δρόμο γιά τήν Πατρική Ἀγκαλιά.

4δ. Ἐνότητα

Ἡ ἐνορία δέν εἶναι μόνον τόπος, κυρίως εἶναι τρόπος. Εἶναι ὁ τρόπος τῆς ἀγάπης

τῶν πιστῶν μέ τόν Θεό καί μεταξύ τους. Εἶναι τό δέσιμο τῶν καρδιῶν, ἡ συμπόρευση ὄλων πρός τόν οὐρανό, ἡ συνεστίαση τοῦ εὐχαριστιακοῦ δείπνου, ἀπ' ὅπου δέν πρέπει νά λείπει κανείς. Ὅλα τά στελέχη τῆς ἐνορίας πρέπει νά ἀναλώνονται στόν στόχο τῆς ἐνότητας, τῆς φιλαδελφίας, τῆς φιλαλληλίας καί τῆς συνοχῆς. Ἡ ἀδελφοσύνη ἐντός τῆς ἐνορίας πρέπει νά καλλιεργεῖται σέ ὅλα τά επίπεδα. Νά ὑπάρχει μεταξύ τῶν κληρικῶν, νά ὑπάρχει μεταξύ τῶν λαϊκῶν καί νά ὑπάρχει μεταξύ κληρικῶν καί λαϊκῶν. Ἡ συμπαράσταση στή χαρά καί τή θλίψη, ἡ πάσης φύσεως θερμή ἐπικοινωνία, οἱ ποικίλες ἐκδηλώσεις, τό ἀγνό καί ἄδολο ἐνδιαφέρον καί ὅ,τι ἄλλο μπορεί νά σκεφτεῖ κάποιος, ὅλα πρέπει νά ἐπιστρατευτοῦν, διά νά παραμένει ἡ ἐνορία ἕνα ζωντανό σῶμα, τά μέλη τῆς ὁποίας εἶναι ἀρρήκτως δεμένα μεταξύ των. Ἡ δεμένη καί ζωντανή ἐνορία ἀποτελεῖ τήν ἐλπίδα τοῦ κόσμου, τή δόξα τῆς Ἐκκλησίας, τό καταφύγιο τοῦ ποικιλοτρόπως χειμαζομένου ἀνθρώπου τῆς ἐποχῆς μας. Ἐξάλλου ἐκεῖνα τά ὁποῖα μᾶς ἐνώνουν στήν Ἐκκλησία εἶναι δυνατώτερα, ὅταν καλλιεργηθοῦν, ἀπό αὐτά πού μᾶς χωρίζουν. Εἶναι ἀνάγκη λοιπόν νά δημιουργήσουμε ἢ νά καλλιεργήσουμε τήν «ἐνοριακή συνείδηση», ὁ λαός μας νά ἀποκτήσει γνήσιο ἐκκλησιαστικό φρόνημα, γιατί χωρίς αὐτό θά ἀπομονωθεῖ καί θά ἀποκοπεῖ ἀπό τήν Ἐνορία.

4ε. Ποιότητα

Ὁ ἐπανευαγγελισμός τῶν ἀνθρώπων θά γίνει μόνον μέσα ἀπό τήν ποιότητα τῆς ποιμαντικῆς ἐργασίας. Εἶναι ἀπαραίτητο νά ἀποφύγουμε τόν πειρασμό τῆς ποσότητας, ἡ ὁποία ἐνισχύει πολλάκις μόνο τήν κενοδοξία τοῦ κληρικοῦ καί πλήττει τήν ποιότητα. Ἡ μικρά ζύμη ἔχει δύναμη. Δέν ἔχει σημα-σίαν π.χ. πόσα μέλη ἔχει ἕνας Κύκλος, ἀλλά πόσο σωστή ἐργασία γίνεται στόν Κύκλο αὐτό. Ἡ ποιότητα τῆς ἐργασίας θά φέρει καί τήν ποσότητα τῶν πιστῶν, ἐνῶ ὁ πειρασμός τῆς ποσότητας συνήθως ὑποβιβάζει τήν ποιότητα τοῦ διακονήματος. Ἄς φροντίσουμε ἡ ποιότητα τῆς ἐργασίας, πού κάνουμε, νά ἐναρμονίζεται μέ τήν ποιότητα τοῦ δικοῦ μας προσώπου καί ὅλα τά ὑπόλοιπα θά τά φροντίσει ὁ Δομήτωρ τῆς Ἐκκλησίας Ἰησοῦς Χριστός. Ἡ καρποφορία τοῦ Ἐνοριακοῦ ἔργου δέν ἐξαρτᾶται μόνον ἀπό τίς γνώσεις τῆς ἐπιστημονικές ἢ τίς ἐμπειρικές τοῦ Ἐφημερίου καί τῶν συνεργατῶν του, ἀλλά κατά κύριο λόγο ἀπό τήν ποιότητα τῆς ἐσωτερικῆς ὑπάρξεως καί ἐν Χριστῷ ζωῆς τους.

4στ. Ἐπιμόρφωση κληρικῶν

Θεῖα ἐπινεύσει ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερώνυμος μετά τῶν ἐκλεκτῶν αὐτοῦ συνεργατῶν ἐσύστησε τό Ἴδρυμα Ποιμαντικῆς Ἐπιμορφώσεως (Ι.Π.Ε.) τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν. Ἐνα καινοτόμο καί πρωτότυπο γιά τά ἐκκλησιαστικά δεδομένα ἐπιμορφωτικό καί ἐρευνητικό ἐκκλησιαστικό ἴδρυμα, τό ὁποῖο, ἐδῶ καί μία δωδεκαετία παρέχει διά

βίου εκπαίδευση, κατάρτιση καί ποιμαντική επιμόρφωση στους κληρικούς καί λοιπούς συνεργάτες τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων, καθώς καί ἄλλων φορέων τῆς Ἐκκλησίας, ὅπως καί σέ κάθε μέλος τοῦ σώματος τῆς Ἐκκλησίας, πού ἐνδιαφέρεται διά τήν καλλιέργειά του. Τό ἔργο αὐτοῦ τοῦ Ἰδρύματος εἶναι πάρα πολύ σημαντικό καί καρποφόρο. Εἰς μνημόσυνον αἰώνιον πρέπει νά ἀναφέρουμε τόν ἐκλεκτό καί δυστυχῶς μακαριστό πλέον π. Ἀδαμάντιο Αὐγουστίδη, διατελέσαντα Διευθυντή τοῦ Ἰδρύματος Ποιμαντικῆς Ἐπιμορφώσεως, πού ἔθεσε τίς κατευθυντήριες γραμμές, ὡς πνευματικό ἀνάστημα τοῦ Μακαριωτάτου, ἐπάνω στίς ὁποῖες κινεῖται τοῦτο τό Ἰδρυμα μέχρι σήμερα. Ἡ διά βίου επιμόρφωση ὄλων τῶν διακονούντων στήν Ἐκκλησία εἶναι μία ἀδήριτη ἀνάγκη τῆς ἐποχῆς μας. Εἶναι ἀπαραίτητο ἅπαντες νά στηρίξουμε τό ἔργο αὐτοῦ τοῦ Ἰδρύματος, μέ σκοπό τήν ἀναβάθμιση τοῦ μορφωτικοῦ ἐπιπέδου τοῦ ἱεροῦ κλήρου καί τήν βελτίωση τῆς προσφορᾶς τῆς Ἐκκλησίας πρός τό σύγχρονο ἄνθρωπο.

4ζ. Συνεργασίες

Γιά τήν ἀναζωπύρωση τῆς ἐνορίας καί τόν ἐπανευαγγελισμό τῶν ἀνθρώπων εἶναι ἐπίσης ἀπαραίτητο νά καλλιεργηθεῖ ἡ συνεργασία μεταξύ τῆς Ἐκκλησίας καί τῶν διαφόρων φορέων τῆς πολιτείας. Ὅλες οἱ συνεργασίες εἶναι εὐλογία Θεοῦ, ὅταν ἀποσκοποῦν στήν προσφορά πρός τούς ἀνθρώπους. Εἶναι κάτι πού τό περιμένει ἡ κοινωνία σήμερα καί τό ἔχει ἀνάγκη. Ἡ ἐνορία ἔχει τή δυνατότητα νά συνεργαστεῖ μέ τά σχολεῖα, τούς πολιτιστικούς καί ἀθλητικούς συλλόγους, τίς διάφορες ἐνώσεις καί μέ κάθε ἀνθρωπιστικό φορέα πού ὑπάρχει στά ὄριά της. Αὐτές οἱ συνεργασίες θά ἀναβαθμίσουν τό ρόλο τῆς ἐνορίας στό κοινωνικό γίνεσθαι. Θά παρουσιάσουν τό ζωντανό πρόσωπο τῆς ἐνορίας, ἡ ὁποία δέν πρέπει νά περιχαρακώνεται στόν ἑαυτό της. Ὁ πολιτισμός, ὁ ἀθλητισμός καί ἡ ψυχαγωγία εἶναι τρεῖς ἄξονες, στούς ὁποίους μπορεῖ ἡ ἐνορία νά συνεργαστεῖ μέ τίς κοινωνικές ὁμάδες πού δροῦν μέσα στά σπλάχνα της. Αὐτές οἱ συνεργασίες μποροῦν νά εἶναι ἡ σαγήνη τοῦ Πνεύματος γιά τούς ἀνθρώπους τῆς ἐποχῆς μας.

4η. Ἱερατικές κλί(ή)σεις

Ἡ καλλιέργεια τῶν ἱερατικῶν κλίσεων εἶναι ἕνα μεγάλο θέμα, τό ὁποῖον ἄπτεται τῆς ποιότητος πού θά ἔχουν ἡ κληρικοί στό μέλλον. Ἡ καλλιέργεια αὐτή εἶναι ἀπαραίτητο νά ἐνισχυθεῖ. Εἰδικές ὁμάδες ὑποψηφίων κληρικῶν μποροῦν νά συσταθοῦν. Συναντήσεις καί συνεργασίες αὐτῶν τῶν ὁμάδων θά φέρουν μόνον ἀγαθὰ ἀποτελέσματα. Εἰδικές κατασκηνώσεις, ἐπιμορφωτικά σεμινάρια, ἐκδρομές, λατρευτικές εὐκαιρίες διά τούς ὑποψηφίους κληρικούς θά δυναμώσουν τήν κλήση πού ἔλαβαν ὡς χάρισμα Θεοῦ κάποιοι νέοι διά τό μεγάλο διακόνημα τῆς ἱερωσύνης. Θά εἶναι πολύ θετικό καί ἡ βράβευση παλαιῶν καί καταξιωμένων κληρικῶν, πού ἐγνωσμένα ἀναλώθηκαν στό γεώργιο τῆς Ἐκκλησίας καί

προσέφεραν τόν καλύτερο έαυτόν τους στήν διαποίμανση τών πιστών.

40. Σύσταση ειδικής Συνοδικής Έπιτροπής

Μπροστά στις δυσκολίες, πού αντιμετώπιζουν σήμερα οι ιερείς, είναι απαραίτητο πλέον νά συσταθεί μία ειδική Συνοδική Έπιτροπή για τά θέματα τοῦ έφημερικοῦ κλήρου τῆς Έκκλησίας τῆς Ελλάδος. Τά ζητήματα τοῦ έγγάμου καί άγάμου κλήρου διά τῆς Έπιτροπῆς αὐτῆς θά φωτιστοῦν έπαρκῶς. Οι γνωμοδοτήσεις αὐτῆς τῆς Έπιτροπῆς θά ένδυναμώσουν τή σύσφιξη τών σχέσεων μεταξύ τών τριών βαθμίδων τοῦ ιεροῦ κλήρου, θά βοηθήσουν τήν Σεπτή Ίεραρχία στόν έναγκαλισμό τών κληρικῶν καί στήν πρόληψη καί επίλυση πολλῶν καί δυσκόλων προβλημάτων, πού τώρα αντιμετώπιζονται κατά βούλησιν. Διά τῆς Έπιτροπῆς αὐτῆς ὁ έφημεριακός Κλήρος τῆς Έκκλησίας τῆς Ελλάδος θά μπορεί νά έχει μίαν έπίσημη φωνή πρὸς τό άνώτατο ὄργανο τῆς έκκλησιαστικῆς διοικήσεως, πού εἶναι ἡ Σεπτή Ίεραρχία.

41. Φιλανθρωπία

Ένας τομέας πού ἡ Έκκλησία δίνει τήν μαρτυρία τοῦ εὐαγγελικοῦ μηνύματος μέ τόν καλύτερο τρόπο εἶναι ἡ φιλανθρωπία. Ἡ προσφορά εἰς τόν έμπερίστατο άδελφό εἶναι ἡ πιό δυνατή μαρτυρία τῆς θεϊκῆς άγάπης πρὸς τόν άνθρωπο. Στόν τομέα τῆς φιλανθρωπίας ἡ Έκκλησία τῆς Ελλάδος διακρίνεται τά τελευταῖα χρόνια, καί μάλιστα κατά τίς έπαχθεῖς περιόδους τῆς οἰκονομικῆς κρίσεως καί τῆς πανδημίας τοῦ κορωνοϊοῦ. Μέ τίς στρατιές τών έθελοντῶν, μέ τίς προσφορές τών πιστών καί μέ τήν σοφή διαχείριση καί αξιοποίηση κάθε έναπομείναςας οἰκονομικῆς ικμάδος ἡ Έκκλησία έδωσε τήν άριστη σφραγίδα τοῦ στίγματός της. Έπαινεθήκε άπ' ὅλους τούς χώρους, άκόμη καί άπό εκείνους πού διάκεινται άρνητικά άπέναντι εἰς τόν χριστιανισμό. Ἡ φιλανθρωπία μπορεί νά γίνει πολύτιμο έργαλεῖο για τήν άναδιοργάνωση τῆς ένορίας καί τόν έπανευαγγελισμό τών ανθρώπων. Ἡ καλλιέργεια τοῦ έθελοντισμοῦ, ἡ πνευματική προσέγγιση τών πενήτων καί ὄχι μόνον ἡ ίκανοποίηση τών υλικῶν αναγκῶν τους, ἡ ένεργοποίηση ὅλων τών κοινωνικῶν ομάδων πρὸς τήν φιλανθρωπία καί τήν έλεημοσύνη θά βοηθήσουν τή σύγχρονη ένορία νά οἰκοδομηθεῖ ὡς κοινότητα άληθοῦς άγάπης καί γνησίου χριστιανικοῦ άνθρωπισμοῦ.

41α. Πολιτισμός

Ὁ άνθρωπος σήμερα πεινᾷ καί διψᾷ για άληθῆ άριστουργήματα. Τρέφεται μέ πολιτιστικά σκουπίδια σέ ὅλους τούς τομεῖς. Ὅπου βρεῖ τό άριστο τό έναγκαλίζεται καί τό στηρίζει. Έπίσης άναζητεῖ μέσ' άπό τήν τέχνη κάποιο άνώτερο πνευματικό μήνυμα, πού ἡ πτωτική πολιτιστική πραγμα- τικότητα δέν τοῦ

προσφέρει. Έτσι μπορούμε νά εξηγήσουμε τήν τεράστια έπιτυχία πού έκαναν οί προσφάτως κινηματογραφικές καί τηλεοπτικές άποτυπώσεις τής ζωής τών άγίων Νεκταρίου έπισκόπου Πενταπόλεως καί Παΐσιου τοϋ Άγιορείτου, οί θεατρικές παραστάσεις πού άναφέρονται σέ θέματα τοϋ έλληνισμοϋ, οί μουσικές συναυλίες πού γίνονται γιά εύγενείς σκοπούς, οί εικαστικές έκθέσεις πού δίνουν μηνύματα τής όρθοδόξου πίστεως. Η Έκκλησία πάντοτε παρήγαγε πολιτισμό. Στήν έποχή μας μπορεί νά προσφέρει τόν πολιτισμό της στους άνθρώπους μέ πολλά καί διαφορετικά μέσα. Η ένορία, έφόσον έργαστεί έπάνω σ' αυτό τόν τομέα, θά ένδυναμώσει τούς έσωτερικούς δεσμούς της καί θά προσεγγίσει άνθρώπους πού άναζητούν τήν αλήθεια τής άπόλυτης όμορφιάς. Αυτή ή άπόλυτη όμορφιά, κατά τόν Φίοντορ Νοστογιέφκι, είναι πού θά σώσει τόν κόσμο.

4ιβ. Έργαλεία ήλεκτρονικής τεχνολογίας

Ζοϋμε στήν έποχή τών άμέτρητων ήλεκτρονικών εργαλείων. Τά πάντα πλέον όργανώνονται μέσω τών ήλεκτρονικών υπολογιστών καί τών ήλεκτρονικών προγραμμάτων. Μέσα στίς συνθήκες αυτές ή ένορία δέν πρέπει νά μείνει ούραγός. Είναι έπιτακτικότατη άνάγκη ή διαδικτυακή καί ήλεκτρονική όργάνωση τών ένοριών καί ή σύνδεσή τους μέ τήν κεντρική διοίκηση τής Ίερās Μητροπόλεως, πού άνήκει. Ίστοσελίδες ένημερώσεως επί διοικητικών καί πάσης άλλης φύσεως θεμάτων, ήλεκτρονική έξυπηρέτηση τών ένοριτών, προγράμματα γραμματειακής ύποστηρίξεως, σωστό καί υπεύθυνο άνοιγμα στά μέσα κοινωνικής δικτύσεως είναι κάποια άπό τά έργα πού θά αναδιοργανώσουν τήν ένορία καί θά βοηθήσουν άποφασιστικά στήν προσέγγιση τοϋ σύγχρονου άνθρώπου καί μάλιστα τών νέων. Μέ τόν τρόπο αυτό θά καταστεί δυνατόν νά έπιτευχθεί καί ή σωστή προβολή τοϋ πολυδιάστατου καί πολυσήμαντου έργου τής Έκκλησίας, γιά τό όποιο οί περισσότεροι άνθρωποι έχουν τραγικήν άγνοια. Είναι άπαραίτητο πλέον ή Έκκλησία, ή ένορία, ή κάθε εύλογημένη δομή νά προβάλλουν τό έργο τους στήν κοινότητα τοϋ παγκοσμίου ίστοϋ τοϋ διαδικτύου, μέ διάκριση όμως καί προσοχή. Αυτό όχι άπό κενοδοξία, αλλά άπό ποιμαντική άγωνία γιά τήν πληροφόρηση όλων περί τοϋ εύαγγελικοϋ λόγου καί γιά τήν άνάπαυση τών άσθενεστέρων στή συνείδηση, όπως έξάλλου προτρέπει καί ό ιδρυτής τής καθ' ήμās Έκκλησίας Μέγας Παϋλος: «τήν διακονίαν σου πληροφόρησον» (Β' Τιμ. δ, 5). Όφείλουμε νά κινούμεθα πέρα άπό ματαιοδοξίες καί κοσμικές φιλοδοξίες. Η χρήση τών μέσων μαζικής δικτύωσης πρέπει νά είναι λελογισμένη καί όχι άμετροεπής, γιά τήν άποφυγή σκανδαλισμοϋ, Κλήρου καί Λαοϋ. Όφείλουμε νά έπιστήσουμε στους Κληρικούς μας, άγάμους κι έγγάμους, προΐσταμένους καί μή, πνευματικούς καί ήγουμένους, τήν προσοχή τους στήν ένασχόλησή σας μέ τά ήλεκτρονικά μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Άς φροντίσουν όπως άπαρνούμενοι τήν προσωπική τους αυτάρκεια τήν περιορίσουν στήν άπολύτως άναγκαία, διά νά μή είπω νά

καταργήσουν αυτή την επικοινωνία, ως μάλλον επιζήμια για την Ίερατική ζωή και τά πνευματικά αγωνίσματα. Θά πρέπει ακόμα νά αποφεύγουν δημόσιους σχολιασμούς, επικρίσεις προσώπων και καταστάσεων, για την αποφυγή περαιτέρω έκθέσεως τοῦ ἱερατικοῦ σχήματος και κυρίως για την αποφυγή σκανδαλισμοῦ ἀρκετῶν εὐσεβῶν Χριστιανῶν μας, μερικοί ἀπό τούς ὁποίους παραπονούμενοι καταγγέλλουν ἀμετροέπεια στίς επικοινωνίες, μέσω τοῦ διαδικτύου, ἀπάδουσα τοῦ σχήματος και τῆς θέσεως τῶν σεβαστῶν μας Πατέρων. Ἀκόμη πρέπει κάθε επικοινωνία μας ως Κληρικῶν και Μοναχῶν, νά συνάδει τῷ ἱερῷ σχήματι και κατατείνει στήν ἱεραποστολική δραστηριότητα και πνευματική ἐργασία, ἰδίᾳ ὅταν πρόκειται διά τόν Ἡγούμενο και πνευματικόν Πατέρα/Ἐξομολόγο τῆς Ἱερᾶς Μονῆς ἢ τῆς Ἐνορίας και Πατέρα πλήθους πνευματικῶν τέκνων. Καίτοι προσωπικῶς πιστεύουμε, πώς ἡ ἐπερχόμενη πνευματική βλάβη ἀπό τή χρήση και μετοχή τοιούτων μέσων εἶναι κατά πολύ μεγαλύτερη ἀπό τή ὠφέλεια ἐξ αὐτῶν! Πιστεύουμε δέ πώς ἐξαιτίας τῆς ἐπιπόλαιας χρήσεως τοῦ διαδικτύου, ως Ἐκκλησία μάλλον ἐκτιθέμεθα παρά ὠφελοῦμε. Ἰδίως ὅταν ἡ ἐνημέρωση και πληροφορία τῆς διακονίας μας κατακλύζεται ἀπό εἰδήσεις πανηγύρεων και ἐξαντλεῖται σέ ἀνώριμες και ἀνόητες ἀναφορές «πρός τό θεαθῆναι τοῖς ἀνθρώποις», ὅτι «θέατρον ἐγεννήθημεν τῷ κόσμῳ και ἀγγέλους και ἀνθρώπους» (Α΄ Κορ. δ΄9), ἀλλά δυστυχῶς ὄχι ὅπως τιμητικά τό ἐννοεῖ ὁ ἀπόστολος Παῦλος! Ὅμως ἔτσι θά δικαιολογήσουμε τήν παρουσία μας και πώς ἐργαζόμαστε ποιμαντικῶς; Μή γένοιτο!

Κι ἐπειδή ἔγινε λόγος για τήν σύγχρονη πρός τόν λαό κίνηση και προσέγγιση τοῦ Ἐφημερίου και Πατέρα, τῆς Ἐνορίας ἢ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς, τοῦ ποιμένος πρός τό ποίμνιο, ἐπιτρέψατέ μοι ὀλίγα τινά ἀπό τήν ὑπερπεντηκονταετῆ ἐμπειρία μου στήν Ἱερωσύνη, τά εἰκοσιεπτά δέ ἐξ αὐτῶν ἔτη ως Ἐπίσκοπος.

Δέν γίνεται νά ποιμαίνεται ὁ Λαός ἀπό ἀποίμαντους ποιμένες, πού δέν ὑπακούουν στό Εὐαγγέλιο και τήν φωνή τῆς Ἐκκλησίας. Ἀπό ἀποίμαντους ποιμένες προέκυψε τό φαινόμενο τοῦ γεροντισμοῦ, μέ συνέπεια τίς καταστάσεις φόβου και τρόμου τοῦ Λαοῦ και ἀποτέλεσμα τήν θολή και ἀθεολόγητη προφητολογία και προφητολαγνεία, πού ταλαιπωρεῖ τήν ψυχή τοῦ ἀνθρώπου και τόν ἀποπροσανατολίζει πνευματικά. Καί μόνον ὁ λόγος τοῦ Κυρίου: «πάντες γάρ οἱ προφῆται και ὁ νόμος, ἕως Ἰωάννου προεφήτευσαν» (Ματθ. Ια΄ 13), ἀρκεῖ για νά καταδείξει τήν λανθασμένη ἀτραπό τῆς ἀπωλείας τους! Γι' αὐτό και ἡ Ἐκκλησία μας τόν Ἅγιο Κοσμᾶ τόν Αἰτωλό, παρά τίς τόσες προρρήσεις του τόν ἀποκάλεσε ἐνθοῖερομάρτυρα, ἰσαπόστολο, διδάσκαλο τοῦ Γένους, ἀλλά προφήτη δέν τόν ὀνόμασε!

Ἡ αὐτοειδωλοποίηση τῶν ποιμένων εἶναι τό ὀλισθηρό ἔδαφος τῶν ποιμαιομένων

καί γι' αὐτό δημιουργοῦνται ὁμάδες, πού διασκοπῶν τήν ἐνότητα τῶν Ἐνοριῶν. Τό λυπηρό εἶναι ὅτι σέ ὅλους αὐτούς ὑπάρχει μιά θεωρητική πνευματική αὐτάρκεια, τήν ὁποία ἐκμεταλλεύεται ὁ πονηρός.

Πρέπει νά ἀντιληφθοῦμε ὅπωςδήποτε τήν σπουδαιότητα τῆς πνευματικῆς πατρότητας. Οἱ Κληρικοί μας δέν εἶναι μόνο τελετουργοί ἢ κοινωνικοί ἐργάτες, ὅπως τονίζει ὁ μακαριστός π. Γεώργιος Μεταλληνός. Εἶναι καί πνευματικοί Πατέρες, ἀλλά τό θεραπευτιῶ ἔργο ὅμως πρέπει νά ξεκινά ἀπό τούς ἴδιους κατά τόν λόγο τοῦ Κυρίου: «Ἰατρέ θεράπευσον σεαυτόν» (Λουκ. 8 23) Μόνο μέ αὐτή τήν προϋπόθεση μπορεῖ νά μεταδώσει τήν ἐμπειρία τῆς πίστεως, τῆς μετανοίας, τῆς προσευχῆς καί τῆς μετοχῆς ἐν τέλει στό σῶμα τοῦ Χριστοῦ! Ἡ καλλιέργεια, ἡ σπουδή τῆς πνευματικῆς πατρότητας εἶναι τό ἰσχυρό ὑπόβαθρο στή λειτουργία, τήν παρουσία καί τήν πορεία τῆς Ἐνορίας. ἄλλωστε σέ μιά σχέση ἀπό τήν ὁποία ἀπουσιάζει τό Ἅγιο Πνεῦμα, θά ἀπουσιάζουν καί οἱ καρποί Του.

[page_end]

5. ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Μακαριώτατε Ἅγιε Πρόεδρε,

Σεβασμιώτατοι Ἅγιοι Ἀδελφοί,

Ὁ Κύριος καί Δομήτωρ τῆς Ἐκκλησίας Ἰησοῦς Χριστός εἶναι ἡ ἐλπίδα τοῦ σύμπαντος κόσμου καί ἡμῶν τῶν ποιμένων τοῦ λαοῦ Του. Προσβλέπουμε στό Πανάγιο πρόσωπό Του, ἔχοντας τήν βεβαιότητα ὅτι Ἐκεῖνος προστατεύει τήν Νύμφη Ἐκκλησία καί τήν ὁδηγεῖ ἀσφαλῶς εἰς τήν ἄτρεπτη δόξα τῆς αἰωνιότητος. Ἐντός τῆς ἀκτίστου χάριτός Του καί τῆς ἀπερινοήτου δυνάμεώς Του δέν ὑπάρχουν ἀξεπέραστα προβλήματα. Ἐμεῖς, ὡς πατέρες τῶν παιδιῶν Του, ὡς φορεῖς τῶν ἐνεργειῶν Του, ὡς διαχειριστές τῶν μυστηρίων Του, ὡς προβολεῖς τῆς ἀνεκλαλήτου δόξης Του θά συνεχίσουμε τήν ἀναζήτηση τοῦ ἀνθρώπου. Θά συνεχίσουμε νά ἐπαναλαμβάνουμε τό «Ἀδάμ, ποῦ εἶ;» (Γεν. Γ, 9), διά νά βροῦμε τούς τετρωμένους ἀπό τήν ἁμαρτία ἀδελφούς μας καί νά τούς φέρουμε στό θεραπευτήριό τῆς μετανοίας. Ὅλα τά μέσα τῆς ἐποχῆς μας θά ἐπιστρατευτοῦν διά τό σκοπό αὐτό. Ἡ ἀναδιοργάνωση τῆς ἐνορίας καί ὁ ἐπανευαγγελισμός τῶν ἀνθρώπων ἐκεῖ στοχεύουν. Δέν ὑπάρχει πλέον ἡ πολυτέλεια τοῦ ἐφησυχασμοῦ! Ἡ ἐντατικοποίηση τῆς ἐργασίας, θεσμῶν καί προσώπων, εἶναι αὐτονόητη. Ἡ προβολή τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἔργου εἶναι ἀπαραίτητη. Ὁ ἁγιασμός καί ἡ κοινή σωτηρία ἀπάντων εἶναι τό ζητούμενο.

Μέ αἰσθήματα καί λόγους εὐχαριστίας καί εὐγνωμοσύνης γιά τήν ὑπομονή καί τήν προσοχή κατακλείω τόν λόγο μου, εὐχόμενος ὁ συμπροβληματισμός ὅλων μας

σήμερα νά καταστεί γόνιμη δύναμη διά τήν ανασυγκρότηση τῆς ἐνορίας καί τόν ἐπανευαγγελισμό τῶν ἀνθρώπων, εἰς τρόπον ὥστε νά ἐργαστοῦμε γιά τό κῦρος τῆς Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας. Τοῦτο τό κῦρος ὁ λαός τό ἔχει ἀνάγκη, γιά τοῦτο ἐπιβάλλεται σέ ὅλους μας προσοχή, προσευχή καί «σύνεσις ἐν πᾶσιν».

Προσπαθήσαμε μέ τήν εἰσήγησή μας αὐτή, νά ἐκφράσουμε τήν ἀγωνία μας, νά ἐπισημάνουμε ἀλήθειες, νά δημιουργήσουμε προβληματισμό. Γιά τόν καταρτισμόν της ἐπικαλεσθήκαμε συνεπικούς καί ἄλλους ἐκκλησιαστικούς ἄνδρες, ἀνά τήν Ἑλλάδα γιά νά πλαισιώσουν τίς σκέψεις μας, ὥστε διά τῆς ἀπό κοινοῦ συμβολῆς, νά προέλθουν συμπεράσματα, νά ληφθοῦν ἀποφάσεις, πού θά βελτιώσουν ἢ καί θά ἀναθεωρήσουν ἐνδεχομένως τήν διακονία μας. Διεπιστώσαμε δέ ὅτι στήν ἔκδοση τῶν εἰσηγήσεων τοῦ Μακαριστοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κυροῦ Χριστοδούλου, ἐνώπιον τοῦ σώματος τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀπό τοῦ ἔτους 1998-2006 καί ὑπό τόν τίτλο: «Εἶπέ τῇ Ἐκκλησίᾳ» ἔχουν ἀκουσθεῖ εἰσηγήσεις, ἔχουν ληφθεῖ ἀποφάσεις, ἔχουν γίνει ἀντικείμενο ἐπεξεργασίας καί διατυπωθεῖ παρατηρήσεις, ἔχουν ἀποφανθεῖ ἀρμόδιες ἐπιτροπές καί ἐπί τοῦ προκειμένου θέματος τῆς ἐνοριακῆς ανασυγκροτήσεως καί δὴ τοῦ ἐπανευαγγελισμοῦ τῶν πιστῶν.

Ἡ διαπίστωση αὐτή θέτει ὅλους μας ἐνώπιον τῶν εὐθυνῶν μας καί μᾶς παρακινεῖ νά ὑπενθυμίσουμε στήν ἀγάπη Σας τό ὑπ'ἀριθ. 754/465/15.02.2006 ἐγκύκλιο σημείωμα τό ὁποῖο ἀπεστάλη σέ ὅλους ἐμᾶς τό σχετικόν κείμενο, πού δίνει κατευθύνσεις, οἱ ὁποῖες 16 χρόνια μετά παραμένουν ἐπίκαιρες καί ἀκριβῶς τώρα πλέον εἶναι ἀνάγκη νά τηρηθοῦν πρός τό δέον γενέσθαι, γιά τήν ὅσο τό δυνατόν ἐνδελεχέστερη διακονία τῆς σωτηρίας τῶν μελῶν τῆς Ἐκκλησίας, ὡς Σώματος τοῦ Χριστοῦ.

Δράττομαι δέ τῆς εὐκαιρίας, γιά νά εὐχαριστήσω καί ἀπό τή θέση αὐτή ὅλους τοὺς Ἁγίους Ἀδελφούς, οἱ ὁποῖοι ἔστερξαν μέ πολλή ἀγάπη καί συμπαρέστησαν θερμῶς, τόσον οἰκονομικά, ὅσο καί ἠθικά, στήν ἀκριτική μας Ἱεράν Μητρόπολιν Σάμου, Ἱκαρίας καί Κορσεῶν, ἡ ὁποία ἐτρώθη βαρέως ἀπό τόν σεισμό τῆς 30ῆς Ὀκτωβρίου 2020. 50 Ἐνορίες στίς πόλεις καί τά χωριά μας, ὡς καί 4 Ἱερές Μονές μας ἔμειναν χωρίς θυσιαστήρια. Ἐπί δύο ἔτη ἡ θεία Λατρεία ἐπιτελεῖται ἀπρόσκοπτα μέν, ἀλλά σέ βοηθητικούς χώρους καί αἴθουσες πνευματικῶν κέντρων, τά ὁποῖα μετετράπησαν σέ προσωρινούς Ναούς, ἀκόμη δέ σέ μικρά Παρεκκλήσια, ἀλλά καί στήν ὑπαιθρον ὅταν οἱ καιρικές συνθῆκες τό ἐπιτρέπουν. Δύο χρόνια μετά τόν σεισμό ἀκόμη μετροῦμε πληγές, ἐνῶ μόλις καί μετά βίας, λόγω γραφειοκρατικῶν καθυστερήσεων καί οἰκονομικῆς ἀνέχειας ἐπιχειροῦμε τήν ἔναρξη τῶν μελετῶν διά τήν προϊόντος τοῦ χρόνου καί κατά τήν οἰκονομική δύναμή μας ἐπισκευή πλέον τῶν 98 Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριακῶν, Μοναστηριακῶν καί

Παρεκκλησίων.

Διά τοῦτο εὐχαριστῶ ὅλους σας γιά τή θερμή συμπαράσταση, ἀκόμη δέ καί τήν παρελθοῦσα Διαρκῆ Ἱερά Σύνοδο γιά τήν ἀπόφαση περιαγωγῆς δίσκου πρὸς περαιτέρω οἰκονομική ἐνίσχυσή μας, τῆς ὁποίας τήν ἀγάπη μέ εὐγνωμοσύνη λαμβάνομε.

Εὐχομαι ὁ προβληματισμός ἀπό τήν παροῦσα εἰσήγηση νά ἐπιφέρει στίς ψυχές καί τήν ζωή τοῦ ποιμνίου μας θαυμαστή τήν ἀλλοίωσιν τῆς Δεξιᾶς τοῦ Ὑψίστου. Γένοιτο!

Εὐχαριστῶ, εὐχεσθε!

+ Ὁ Σάμου καί Ἱκαρίας Εὐσέβιος

<https://bit.ly/3Vi4vaa>